Dost. 9. XII. 1932
kraj, prilog

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIII., štev. 286
Ljubljana, petek 9. decembra 1932
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica štev. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—.
Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po tarifu.

Amerika nepopustljiva

Ameriška vlada odklanja ponovno odgoditev decembra zapadlih plačil — Solidarnost Anglije in Francije

Washington, 8. decembra. g. Včeraj je državni tajnik Štimson izročil angleškemu poslaniku odgovor na drugo angleško noto o vojnih dolgovih. Vlada Zedinjenih držav razraža v odgovoru ponovno svoje pričakovanje, da se bodo plačila 15 decembra izvršila, ker je edinole kongres pristojen za izpremembo obstoječe pogodbe. Predsednik Hoover napoveduje, da bo predlagal ustanovitev posebnega odbora, ki se bo bavil z ureditvijo vprašanja vojnih dolgov.

London, 8. decembra. AA. Ameriški odgovor na drugo angleško noto o vojnih dolgovih je davi prispel v London. Opoldne so noto dešifrirali, nato pa so prepis poslali predsedniku angleške vlade Macdonaldu in zakladnemu ministru Chamberlainu v Pariz.

Pariz, 8. decembra, d. Ker se je predsednik angleške vlade Macdonald močno prehladil, so se vršili današnji razgovori med njim, Chamberlainom in predsednikom francoske vlade Herriotom v prostorih angleškega poslaništva. Herriot in finančni minister Germain Martin sta prispela v angleško poslaništvo ob 10. dopoldne. Spremljali so ju strokovnjaki finančnega in zunanjega ministrstva. Razgovori so se končali šele ob 14.30. Francosko zunanje ministrstvo je o njih objavilo naslednji komunike:

Zastopniki obeh vlad so si medsebojno obrazložili javno mnenje obeh držav in proučili položaj glede na lausannske dogovore. Nadalje so proučili težkoče v zvezi s plačilom dne 15. decembra. Čeprav si hočejo ohraniti svobodo za svoje nadaljnje akcije, so pri tej priliki ugotovili, da hočejo tudi v bodoče sodelovati in skupno ravnati pri gospodarski obnovi sveta.

Chamberlain je popoldne odpotoval v London, Macdonald pa zvečer v Ženevo.

Predsednik francoske vlade Herriot bo poročal parlamentarnim odborom o vprašanju vojnih dolgov Ameriki v petek ali v soboto, velika razprava v parlamentu pa se bo pričela v ponedeljek.

Davi je izjavil novinarjem, da vlada še ni prejela končnoveljavnih sklepov o plačilu vojnih dolgov v Ameriki, da pa se je že zedinila glede načelnega stališča. Na seji vlade se je Herriotu po daljši borbi posrečilo dobiti pristanek ostalih članov vlade, da založi Francija svoj obrok vojnih dolgov, ki zapade 15. decembra, pri banki za mednarodna plačila v Baslu. Če bo Amerika končnoveljavno odklonila zahtevo po moratoriju, bo Francija skupno z Anglijo zahtevala sklicanje arbitražnega razsodišča.

Bruselj, 8. decembra. AA. Belgijska vlada je poslala ameriškemu zunanjemu ministru Štimsonu novo noto o belgijskih vojnih dolgovih, ki zapadejo 15. decembra.

Pred odgoditvijo nemškega parlamenta

Nemški državni zbor bo po sporazumu vlade s centrumom in hitlerjevci odgoden bržkone do srede januarja

Berlin, 8. decembra. dč. Vse kaže, da je pettedensko premirje med državnim zborom in Schleicherjevo vlado zagotovljeno. Če se ne bo zgodilo kaj nepričakovanega, bo večina, sestavljena iz narodnih socialistov do centruma, na jutrišnji seji sodelovala samo pri takih sklepih, ki ne bodo pomenili za vlado nikake nevarnosti. Danes namreč zaradi katoliškega praznika ni bilo seje. Nato bo bržkone sklenjena odgoditev državnega zbora do 15. januarja. Vlada je sporazumna s predlogom, naj državni zbor sklene, da nadomešča državnega predsednika predsednik državnega sodišča, da se razveljavi del Papenovih zasilnih odredb, ki jih hoče Schleicher sam ukiniti, s sklenom državnega zbora in da se izvede amnestija, o kateri je tudi že razmišljala vlada z državnozborskim zakonom. Glavna točka delovnega programa državnega zbora bi bila pomožna akcija preko zime, ki bi vsekakor zahtevala večja finančna sredstva. V tej zadevi bo vlada pristala na proučitev finančnega položaja, da prepreči možnost spora z državnim zborom.

Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, so se vršili o odgoditvi državnega zbora tajni razgovori med vlado in narodnimi socialisti, ki se odgoditvi ne bodo protivili, ker položaj zanje trenutno v državnem zboru ni nič kaj ugoden. Centrum se namreč nagiba mnogo bolj k vladi kakor pa k skupni opoziciji z narodnimi socialisti, tako da na njegovo podporo ne morejo zanesljivo računati. Narodno-socialistični »Angriff« piše v zvezi s tem, da bodo narodni socialisti nadaljevali najostrejšo borbo proti vladi in da ne mislijo dovoliti vladi, da bi odgodeni državni zbor sklicala v roku, ki bi bil za opozicijo neugoden. Narodni socialisti bodo zrušili sedanjo vlado, ko bo za to podana ugodna prilika in ko bodo imeli jamstvo, da bo prišlo nato kaj boljšega, ne pa še kaj slabšega, kakor se je zgodilo sedaj po padcu Papenovega režima. Ali bo to še pred ali pa šele po Božiču, je odvisno od razvoja notranjepolitičnega položaja. Več drugih listov pa z vso gotovostjo zatrjuje, da so narodni socialisti že sklenili kompromis z vlado glede parlamenta. Vlada jim je zato obljubila obsežno amnestijo zaradi raznih političnih zločinov zaprtih narodnih socialistov. »Lokal-Anzeiger« celo zatrjuje, da namerava general Schleicher pritegniti v vlado enega ali več narodnih socialistov, ožjih zaupnikov Hitlerja, kot ministre brez portfelja.

Dopoldne sta se sestala državni kancelar general Schleicher in pruski ministrski predsednik Braun, ki sta razpravljala o bližnjih razpravah državnega sveta. Šlo je v prvi vrsti za vprašanje, kako stališče bo zavzela pruska vlada pri odločitvah o amnestiji in drugih važnih državnopravnih vprašanjih, ki bodo v kratkem postala aktualna. Pruski ministrski predsednik je predložil državnemu kancelarju zahtevo, ki se tiče pravic pruske vlade na podlagi razsodbe lipskega vrhovnega sodišča. Državni kancelar je obljubil natančno proučitev Braunovih želja.

Preokret v razorožitvenih pogajanjih

Zbližanje francoskega in nemškega stališča — Francija za režim enakopravnosti z jamstvom varnosti vsem

Ženeva, 8. decembra, d. Ker je nemški zunanji minister Neurath odklonil ameriški posredovalni predlog za odgoditev razorožitvenih pogajanj, je na torkovi popoldanski seji zastopnikov petih velesil nastal popolnoma nov položaj. Niti Herriot niti Macdonald niti zastopnik Italije se niso zavzeli za ameriški načrt. Obstoja vtis, da je predlog poslanika Normana Davisa služil samo za to, da bi sploh spravil pogajanja v tek. Ministrski predsednik Herriot je izjavil izrecno, da formulacija enakopravnosti in varnosti, kakor tudi predlogi za znižanje oborožitev, ki jih vsebuje Davisov načrt, niso primerni za razpravo. Temu mnenju sta se pridružila tudi Macdonald in italijanski zastopnik Aloisi.

Neurath je nato predlagal v imenu nemške vlade, naj bi se osnoval odbor zastopnikov petih velesil z nalogo, da določi smernice za razčiščenje vprašanja enakopravnosti ter poroča o uspehu svojega dela konferenci petih velesil ob koncu januarja.

Po Neurathu je Herriot izjavil v imenu francoske vlade, da se naj za vse države, ki so bile razorožene na podlagi mirovnih pogodb, ustvari režim enakopravnosti, ki naj bi ne jamčil varnosti samo tem državam, temveč tudi vsem drugim.

Svoj predlog je Herriot podrobno utemeljeval, nakar je nemški zunanji minister Neurath izjavil, da je sposoben za razpravo. Pri primerjavi nemških in francoskih izjav se je pokazala možnost, da se združita oba predloga in da omogočita sporazum v teku nadaljnjih razgovorov, ki bodo bržkone trajali do konca meseca. To je bil tudi vzrok, da so bili razni delegati, ki so se udeležili včerajšnjih, štiri ure trajajočih razgovorov, precej optimistični.

Ženeva, 8. decembra. g. Zastopniki petih držav so imeli danes popoldne sejo, na kateri je nemški zunanji minister Neurath podal napovedane izjave k Herriotovemu načrtu. O seji je bil izdan komunike, ki pravi:

»Zastopniki petih držav so se danes popoldne zopet sestali. Ob tej priliki je nemški zunanji minister Neurath podal izjave o stališču svoje vlade. Nato so razpravljali o vprašanjih, ki izvirajo iz teh izjav. Konferenca je sklenila, da se bo jutri dopoldne zopet sestala ter v navzočnosti angleškega ministrskega predsednika nadaljevala razgovore.«

Neurath je na seji predložil naslednji dve vprašanji:

1. Ali se bo enakopravnost praktično uporabila v bodočih konvencijah v vsakem oziru in ali je zaradi tega izhodišče bodočih razprav konferenca glede razoroženih držav?

2. Ali vsebuje izraz »sistem, ki naj zagotovi vsem narodom varnost«, elemente varnosti, ki temelji na splošni razorožitvi, kakor jo je priznala skupščina Društva narodov? Izjava Herriota, da je priznanje enakopravnosti cilj konference, bi se mogla napačno tolmačiti tako, da je enakopravnost samo načelo, gre pa za popolno izvedbo. Konvencija mora v vseh razorožitvenih elementih najti svojo praktično izvedbo. Zato je potrebno, da se pri razpravi vseh vprašanj na konferenci sprejme enakopravnost že v naprej kot izhodišče. Ako odgovor tega vprašanja ne bi bil pozitiven, udeležba Nemčije na razorožitveni konferenci ne bi imela smisla, ker Nemčija ne bi vedela, koliko bi se dosežena rešitev uporabila tudi zanjo.

Glede drugega vprašanja je dejal Neurath, da se ne more napačno razumeti, in da bi bil varnostni problem omenjen v Herriotovih izjavah, rešen s splošno razorožitvijo. Zato vztraja pri tem, da se mu izrecno potrdi to naziranje.

ZANIMIV SPOR V DRUŠTVU NARODOV

Ostra protijaponska resolucija Španske, Irske, Švice in Češkoslovaške — Protest japonskega delegata

Ženeva, 8. decembra AA. Zastopniki Španske, Irske, Češkoslovaške in Švedske so sestavili resolucijo, s katero naj bi izredna skupščina Društva narodov rešila kitajsko-japonski spor. Načrt so že izročili predsedništvu skupščine in se glasi:

Preiskovalna komisija, ki jo je imenoval svet Društva narodov, je v svojem poročilu soglasno ugotovila, da pred 18. septembrom 1931 niso bila izčrpana vsa miroljubna sredstva za rešitev spornih vprašanj med obema strankama; sedanji odnošaji med Japonsko in Kitajsko pomenijo prikrito vojno in vojaških operacij, ki so jih japonske čete izvedle po 18. septembru 1931 in so ustvarile sedanje odnošaje, ni mogoče smatrati za ukrepe upravičene samoobrambe.

Prav tako je preiskovalna komisija v svojem poročilu soglasno ugotovila, da so japonske čete del nedvomno kitajskega ozemlja zasedle s silo brez vojne napovedi, ga s tem odcepile od ostale Kitajske in proglasile za neodvisnega.

Preiskovalna komisija je dalje soglasno ugotovila in razglasila, da sedanjega režima v Mandžuriji ni mogoče smatrati za posledico iskrenega in lastnega osvobodilnega pokreta. Na podlagi tega smatra skupščina, da obsežne operacije in vojaške zasedbe, ki so sledile dogodkom dne 18. septembra 1931, niso ukrepi upravičene samoobrambe. Sedanji režim v Mandžuriji se je mogel uveljaviti le zaradi prisotnosti japonskih čet. Skupščina ugotavlja, da priznanje sedanjega režima v Mandžuriji ni združljivo z obstoječimi mednarodnimi pogodbami. Zato poziva odbor devetnajstorice, naj s sodelovanjem vlad Zedinjenih držav in Sovjetske Rusije stopi v stike z obema strankama, da uredi njun spor na podlagi gornjih ugotovitev.

Japonski protest

Na dnanšji dopoldanski seji izredne skupščine Društva narodov, ki je bila posvečena v celoti razpravi o kitajsko-japonskem sporu je prišlo do resnega incidenta. Prva sta govorila turški delegat Kemal-Husnu-bej in mehiški delegat Pani ki sta zahtevala spoštovanje mednarodnih pogodb, zlasti pa pakta o Društvu narodov in Briand-Kelloggovega pakta, ki naj bi se sporedno izvajala pri vseh mednarodnih sporih.

Nato je nujno zahteval besedo japonski delegat Macuoka, da protestira proti načrtu resolucije o kitajsko-japonskem sporu, ki so ga predložili zastopniki Španske, Švedske, Češkoslovaške in Irske. Resolucija, je izjavil Macuoka, govori le na videz o nadaljnjem postopku v sporu med Kitajsko in Japonsko, v resnici pa je ena sama obtožba Japonske in zato enostranska. Čital sem jo z obžalovanjem. Tu smo se zbrali, kakor so potrdili tudi drugi govorniki, zato, da skušamo doseči soglasje med narodi in urediti spor med Kitajsko in Japonsko s spravo obeh. Resolucija pa ni združljiva ne z ugotovitvami Lyttonove preiskovalne komisije in ne z načeli Društva narodov in z duhom naše izredne skupščine. Resolucija je sestavljena v duhu obtožbe kar na mestu. Zato prosim v interesu Društva narodov avtorje načrta, naj ga umaknejo. V nasprotnem primeru smem upravičeno zahtevati od predsednika, naj pravočasno odredi glasovanje, da bomo videli, kako misli skupščina. Bojim se le, da bi mogla imeti razprava o tej resoluciji posledice, ki jih avtorji niso pričakovali.

Macuokina odločna izjava je napravila na prisotne globok vtis. Delegate je pomiril šele predsednik skupščine s tem, da je odredil nadaljevanje razprave in izjavil, da naj delegati najprej mirno prouče japonsko izjavo.

Nato je zastopnik Kanade branil japonsko stališče, češ, da je treba mednarodne pogodbe prilagoditi geografskim in političnim razmeram. Zato bi bilo nevarno izvajati čl. 10 pakta o Društvu narodov, ki jamči članom Društva narodov njihovo teritorijalno skupnost, ne glede na konkretne primere.

Panamski delegat **Garay** je predlagal imenovanje posebne spravne komisije. Madžarski delegat **Tanczos** se je izrekel za pravično rešitev. Čilski delegat **Saavedra** je podpiral predlog o razširjenju odbora devetnajstorice, v katerega naj bi se povabili tudi zastopniki Zedinjenih držav in sovjetske Rusije. Rumunski delegat **Antoniade** se je izrekel za spravni postopek, avstralski delegat **Bruce** pa se je priključil stališču, ki ga je včeraj pojasnil angleški zunanji minister Simon.

Japonski komunike

Tajnik japonske delegacije Ito je davi izročil novinarjem to-le izjavo:

Čudimo se resoluciji, ki so jo predložile delegacije Švedske, Španske, Češkoslovaške in Irske. Resoluciji se pozna, da hoče v prvi vrsti obtožiti Japonsko. Najmanj, kar moremo o njej reči, pa je to, da je bila predložena skupščini v trenutku, ko je Japonska skušala pojasniti svoje stališče in so zastopniki Velike Britanije, Francije in drugih velikih in malih držav vložili predloge za spravno rešitev vsega spora. V tem je krivica. Naša delegacija je že bila prepričana, da se približujemo spravi, toda ta resolucija nasprotuje temu spravnemu duhu. Večina članov skupščine je govorila v spravnem duhu, štirje pa so izenada predložili to resolucijo. Če bi resolucija našla v skupščini splošno ali vsaj široko podporo, bi morali dvomiti v iskrenost govornikov.

Uspeh japonskih operacij v Mandžuriji

London, 8. decembra d. Kakor poročajo iz Tokia, so prednje čete japonsko-mandžurske vojske zasedle v ponedeljek zjutraj Chailo, v torek zvečer pa mandžursko-rusko obmejno postajo Mandžurijo. Japonski konzul v Jamagakiju se je z vsem svojim osobjem zatekel v ruski konzulat, kjer so poiskali zavetja tudi japonsko-mandžurski uradniki, da bi bili varni pred morebitnimi kitajskimi napadi. Kitajski vojaki so v večjem številu prekoračili rusko mejo, da bi prišli na varno. Tudi general Ma, o katerem smo že večkrat trdili, da je mrtev, in kakih 3000 kitajskih vojakov, se je zateklo na rusko ozemlje.

Tokio, 8. dec. d. Železniški promet na zahodnem odseku vzhodno-kitajske železnice je zaradi japonskega uspeha proti generalu Supingvenu v celoti zopet obnovljen. Na ta način je železniška zveza z Evropo po dvomesečnem prekinjenju zopet vzpostavljena.

Cicikar, 8. dec. Sovjetske oblasti so izročile generala Supingvena s 40 kitajskimi vojaki japonskim vojaškim oblastem v Mandžuriji.

„Hrvatski vstaški bataljon" v Trstu

Novi načrti fašistov in dr. Pavelića po neuspeli »velebitski vstaji«

Trst, 8. decembra M. Neuspeh »liške vstaje« je izzval v fašističnih krogih silno presenečenje. Vsi so bili prepričani, da bo ta akcija zares uspela tako, kakor so jim dokazali razni »strokovnjaki« za jugoslovenska vprašanja, kakor so dr. Paveli, Dudan, Drušković in slični, ki že nekaj let uživajo vso moralno in finančno podporo fašistov. V Italiji so bili prepričani, da bo že po prvem strelu, ki ga bodo oddali njihovi plačanci, zaplapolala vsa Jugoslavija v revolucionarnem ognju. V redakcijah fašističnih listov so že sestavljali vesti in pisali članke o pomenu in uspehu te vstaje in so čakali samo še prve vesti o izbruhu tako željno pričakovane revolucije. Italijanske agencije, ki imajo zelo dobro organizirano informativno službo, so te že v naprej pripravljene vesti naglo in strokovnjaško razširile po vsem svetu. V Italiji so tem vestem seveda morali verjeti, ker kaj drugega pisati ni dopuščeno in so še danes prepričani, da je bila »velebitska vstaja« mnogo resnejša kakor pa je bila vsa stvar v resnici. Tam še sedaj verjamejo, da je v borbi z »vstaši« padlo vsaj tisoč vojakov in da je bilo na železniški progi Zagreb—Split porušenih cela vrsta železniških mostov, žandarmerijskih postaj in drugih državnih poslopij.

Ko je tako že vnaprej razglašena revolucija v Jugoslaviji propadla, so se morali voditelji te akcije seveda znova sestati, da se posvetujejo, kaj sedaj. Zares so se v Rimu te dni vršila posvetovanja, pri katerih so sodelovali dr. Ante Pavelić, generalni tajnik fašistične stranke Saracci, nadalje vodilni fašisti, ki vodijo akcijo »na drugi strani Jadrana«, kakor Coselschi, Giunta, Dudan in drugi. Posebno obširne razgovore je imel dr. Pavelić s Coselschim. Skupno z njim je večkrat posetil tudi barona Aloisija, o katerem je znano, da je glavni voditelj fašistične diplomatske akcije ter mnenja, da je sedaj najugodnejši trenutek za odločilno akcijo v srednji in jugovzhodni Evropi.

Da bi kar najbolj oslabila svojega glavnega nasprotnika, Francijo, je fašistična Italija že od nekdaj namenila Jugoslaviji udarec za udarcem. V Jugoslaviji vidi Italija veliko nevarnost in oviro za svoj končni obračun s Francijo. Da bo prišlo do tega obračuna, o tem so prepričani v vseh italijanskih krogih in o tem se govori celo v šolskih knjigah. Zavedajoč se, da ima Jugoslavija izborno vojsko, ki je vrhu tega dobro opremljena, se Italija tudi zaveda, da niti skupno z Nemčijo ne bi mogla prekositi Francije vse tako dolgo, dokler ima za hrbtom Jugoslavijo kot zaveznika Francije. Le tako si je mogoče pojasniti ves trud in vse žrtve ter vsa prizadevanja fašistične Italije, da bi kar najbolj oslabila Jugoslavijo. V tej svoji akciji se fašisti poslužujejo dr. Pavelića in njegovih ljudi ki jih fašizem izkorišča za svoje cilje. Tem ljudem so, kakor smo že poročali, obljubili »samostojno Hrvatsko«, zato pa so se morali Pavelić in njegovi odreči Dalmaciji na korist Italije.

Četudi je prvi del te akcije, »velebitska vstaja«, sramotno propadel, se vendar niti fašistična Italija niti dr. Pavelić ne mislijo odreči nadaljnjih akcij, marveč se pripravljajo za nove podvige in so začeli sedaj zbirati »vstaše na drugi strani«. V Belgiji in Franciji je precejšnje število jugoslovenskih, poljskih delavcev. Zaradi splošne krize so mnogi brezposelni, ali pa delajo pod skrajno neugodnimi pogoji. Teh siromakov so se sedaj spomnili dr. Pavelić in njegovi finančniki ter jih skušajo ujeti v svoje mreže. Iz njih bi sedaj radi napravili »vstaše«, ki naj se »bore za samostojno Hrvatsko«.

Dosedaj so jih zbrali okrog 70 ter jih prepeljali v Trst, kjer so nameščeni v posebni vojašnici. Tu jih vežbajo v orožju posebni instruktorji fašistične milice. Zlasti jih vežbajo v metanju bomb in nastavljanju peklenskih strojev. To naj postane glavni »vstaški bataljon«. Kdor je enkrat v vojašnici, ta ne pride več zlepa ven. Podvrženi so najstrožjemu režimu in brez dovoljenja ne smejo zapuščati vojašnice. Fašisti in dr. Pavelić upajo, da jim bo na ta način uspelo zbrati vsaj tisoč »vstaševe«, ki jih nameravajo pomladi spraviti preko meje v Jugoslavijo in organizirati na jugoslovenskem ozemlju novo »vstajo«. Meseca januarja ali februarja bo prišlo v Trst tudi več bolgarskih komitov, ki bodo vadili »hrvatske vstaše« v upravljanju peklenskih strojev ter jih naučili tudi četovanja. S tako izvežbanimi »vstaši« upajo fašisti na večji uspeh svoje akcije in zaradi tega jim ni žal ne truda ne stroškov. Nikdar v Italiji ni bila propaganda proti Jugoslaviji močnejša kakor je sedaj. Nikdar še ni fašizem bolj odkrito kazal svojih želj in teženj kakor dela to sedaj. To najbolj dokazuje tudi govor predsednika »imperialistične lige za Dalmacijo« Coselschega, člana italijanskega parlamenta, ki je nedavno pozival fašiste, naj bodo pripravljeni, ker bo kmalu napočil čas, da krenejo preko Jadrana.

Predsedništvo švicarskega Narodnega sveta

Bern, 8. decembra AA. Narodni svet je izvolil za svojega predsednika za l. 1933. konservativnega katoličana Dollfusa, za podpredsednika pa socialista Huberta.

Podelitev Goncourjeve nagrade

Pariz, 8. decembra AA. Goncourjeva nagrada je bila podeljena pisatelju Mazelinu za delo »Volkovi«.

Katastrofa ameriškega parnika

S. John (Nova Fundlandija), 7. decembra s. Newyorški vlačilec »Santbeat«, ki je bil na višini Labradorja na delu, da bi dvignil potopljeno angleško križarko »Raleigh«, je zašel v petek v hud vihar, v katerem se je s posadko 19 mož potopil. Doslej so našli dve trupli.

Podaljšanje zakona o zaščiti kmetov

Beograd, 8. decembra. Popoldne ob 5. se je nadaljevala konferenca med člani vlade, senata in skupščinskega odbora, ki je proučil zakon o zaščiti kmetov. **Po dolgi razpravi je bil dosežen skorazum v tem smislu, da se sedaj veljavni zakon o zaščiti kmetov z nekaterimi potrebnimi izpremembami podaljša za nedoločen čas, t. j. do sprejetja in uveljavljenja novega zakona, ki je sedaj v razpravi. Tozadevni predlog bo vlada že jutri ali pojutrišnjem dostavila Narodni skupščini v odobrenje.**

Ostra obsodba oderuha

Beograd, 8. decembra. p. Iz Kumanova poročajo o strogi obsodbi takozvanega »zelenaša«, ki je zahteval od kmetov in drugih upnikov za posojeni denar celo do 200 odstotkov obresti. Šele na prijavo nekega malega vaškega trgovca, kateremu je posodil 10 turških lir in zahteval za to tedensko po 50 Din obresti, so prišli njegovemu početju na sled in ga izročili sodišču. Ko je to ugotovilo dejanski stan, je obsodilo oderuha na tri leta ječe, na trajno izgubo častnih državljanskih pravic, na globo 20 tisoč Din v korist fonda za gradbo kaznilnic in na 3000 Din odškodnine oškodovanemu trgovcu.

Gledališka konferenca

Beograd, 8. decembra, p. V prosvetnem ministrstvu se je vršila danes konferenca zastopnikov vseh državnih gledališč. Na konferenci so razpravljali o proračunih za gledališča za prihodnje proračunsko leto. Ljubljansko Narodno gledališče sta na konferenci zastopala upravnik g. Oton Župančič in direktor g. Karl Mahkota.

Naši gospodarski stiki s Poljsko

Beograd, 8. decembra p. Iz poročila, prečitanega na letni skupščini poljsko-jugoslovenske trgovske zbornice v Varšavi, je razvidno, da je Poljska izvozila lani v Jugoslavijo za 66 milijonov dinarjev blaga, dočim je Jugoslavija uvozila na Poljsko 4.200 ton blaga v vrednosti 50 milijonov dinarjev.

Proti državljanski nepokorščini v Indiji

London, 8. decembra. n. Indijska ustavotvorna skupščina je po tridnevni debati sprejela izreden zakon o pobijanju državljanske neposlušnosti. Zakonski načrt je bil izglasovan s 56 glasovi proti 31. Zakon določa poleg drugih tudi kazen zapora do treh let za vse, ki bi kršili njegova določila.

Newyorška občina pred bankrotom

New York, 8. decembra d. Newyorška mestna občina je po trditvi »New York Timesa« pred bankrotom. Občinska uprava bi morala plačati v prihodnjih dneh 40 milijonov dolarjev, pripravljenih pa ima samo 27 milijonov. Razen tega bo v prihodnjih dneh zapadel kredit 40 milijonov dolarjev, za čigar odplačilo ni nobenega denarja na razpolago.

Živahno delo v parlamentu

Danes se zopet sestane plenum Narodne skupščine — Obnovitev razprave o občinskem zakonu — Celodnevna posvetovanja o načinu uveljavljenja zakona o zaščiti kmetov

Beograd, 8. decembra. p. Jutri se zopet sestane k seji plenum Narodne skupščine. Seja se bo začela ob 9. Pred prehodom na dnevni red bodo ministri odgovarjali na razna vprašanja in interpelacije narodnih poslancev. Med drugimi bo finančni minister odgovoril na vprašanje narodnega poslanca Cirića glede izplačevanja občinskih doklad, ki jih pobira država upravičenim občinam.

Dopoldne se zopet sestane tudi odbor Narodne skupščine, ki razpravlja o izpremembi volilnega zakona za Narodno skupščino. Zakon je bil v načelu že odobren in se bo jutri pričela v odboru že podrobna razprava, ki jo pričakujejo v političnih krogih z največjim zanimanjem. Jutri ima sejo tudi skupščinski odbor, ki razpravlja o novem občinskem zakonu. Kakor smo že javili, je glede na spreminjevalne predloge, ki so se pojavili v odboru, zlasti glede načina volitev občinskih uprav, kakor tudi glede izločitve vprašanja domovinske pravice in volilnega reda iz splošnega občinskega zakona, notranji minister g. Lazić začasno umaknil zakonski načrt, da ga je mogla vlada glede na te predloge ponovno proučiti. Jutri bo odbor o tem nadaljeval razpravo in bo notranji minister pri tej priliki pojasnil stališče vlade. (Poročilo v nedeljskem »Jutru« je bilo torej točno in zbadanje v včerajšnjem »Slovencu« na račun »Jutra« docela deplasirano. Op. ur.)

Danes so se ves dan vršila posvetovanja med člani vlade in člani skupščinskega odbora, ki je proučeval in snoči pozno zvečer končno sprejel načrt zakona o zaščiti kmetov in o ureditvi kreditnih odnošajev. Odbor je na 30 sejah obširno razpravljal o vseh problemih, ki so v zvezi s tem zakonom, ter je izvršil v prvotnem zakonskem načrtu tudi znatnejše spremembe, ki smo jih že objavili. Odprto pa je še vprašanje zaščite obrtnikov, trgovcev in zadrug, ki so ali bi še zaradi moratorija za kmečke dolgove zašli v težkoče. Reševanju tega problema so bila posvečena današnja posvetovanja. Istočasno so veljala ureditvi prehodne dobe od poteka sedaj veljavnega zakona o zaščiti kmetov do uveljavljenja novega zakona, ki ga najbrž ne bo mogoče v obeh zbornicah rešiti do 20 decembra, ko poteče veljavnost sedanjega zakona. Na konferenci se je pojavilo dvoje naziranj: en del udeležencev je bil mnenja, da bi se to vprašanje najlažje uredilo na ta način, da bi se sedanji veljavni zakon o zaščiti kmetov podaljšal še za en ali dva meseca, tako da bi mogla Narodna skupščina in senat mirno in podrobno razpravljati o tem važnem zakonu. Drugi del udeležencev konference pa je bil proti podaljšanju sedanjega zakona, češ, da je pokazal v praksi toliko slabih posledic, da je najbolje, če se čim prej ukine. Zastopniki tega stališča so mnenja, naj bi se pooblastila vlada, da bi začasno z uredbo uredila najnujneiša vprašanja, dokler se ne sprejme novi zakon.

Razširjenje voznih olajšav za brezposelno delavstvo

Važne spremembe v dosedanjem pravilniku — Vozne olajšave bodo odslej dostopne mnogo širšemu krogu ročnih in duševnih delavcev

Beograd, 8. dec. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je v soglasju s prometnim ministrom izdal nekatere spremembe in dopolnitve k pravilniku o voznih olajšavah za brezposelne delavce.

Čl. 2. se glasi v novi formulaciji: Delavci v zmislu tega pravilnika so vsi brez razlike spola, ki stavljajo svojo telesno ali duševno delovno silo v službo tretjih oseb proti nagradi ali za lastno izobrazbo.

2 odstavek čl. 4, se sedaj glasi.: Potna listina velja 14 dni, računajoč dan izročitve kot prvi dan. Delavec lahko potuje po svoji volji, vendar mora potovanje dokončat, v roku, do katerega potna listina velja. **Potna listina ne velja za povratek.**

10. odstavek čl. 9 se odslej glasi: Ustanovi se stalna komisija iz dveh članov in iz dveh namestnikov. V komisiji sta po en zastopnik prometnega ministrstva in ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje (osrednja uprava za posredovanje dela v Beogradu). Tajnika komisije določi osrednja uprava za posredovanje dela v Beogradu iz vrst svojega uradništva.

Čl. 10 se glasi v novi formulaciji: Komisija se sestane po potrebi. O delu komisije vodijo kratke zapisnike. Pravilnik stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Službenih Novinah«. Na ta dan preneha veljati pravilnik iz leta 1928. v kolikor je v nasprotju z navedenimi spremembami.

Hkratu s tem, spremembami in dopolnitvami je minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal spremembe in dopolnitev navodil o voznih olajšavah za brezposelne delavce.

Vozne olajšave po uveljavljenju novega pravilnika ne bodo več omejene, kakor dozdaj na delavstvo industrije, trgovine, rudnikov in njim podobnih podjetij, marveč bodo veljale za vse delavce in nameščence. Med te pa se ne štejejo dijaki in gojenci vseh vrst obrtnih šol.

Oborožen razbojnik v potniškem vlaku

Drzen napad na službeni vagon v Bački — Z revolverjem nad vlakovodjo, ki je dobil tri rane — Zločinec je pobegnil

Beograd, 8. decembra p. Iz Novega Sada poročajo o drznem napadu na službeni vagon mešanega vlaka na prog. Novi Sad-Sombor Davi ob 4.36 je krenil iz Novega Sada mešani vlak št. 5993. V službenem vozu, ki je obenem poštni voz, je bil samo vlakovodja Mihajlo Repić. Ko je vlak zapuščal postajo Veternik in krenil dalje proti Futogu, a je vozil še precej počasi, je iznenada skočil v vagon maskiran razbojnik v kmečki obleki, naperil revolver na presenečenega vlakodovodjo in zahteval, da mu izroči ves denar, ki je v vozu. Repić se je izgovarjal, da sploh ne vozi s seboj nobenega denarja, ter je skušal nazbojnika poriniti skozi odprta vrata iz vagona. Med obema je nastala borba, med katero je razbojnik oddal na Repića dva strela in ga ranil na glavi in roki. Repiću se je naposled posrečilo, da je skočil v posebni oddelek v vagonu in se tam zaprl. Razbojnik je oddal nato skozi zaprta vrata še več strelov in Repića še tretjič ranil. Zaradi ropota, ki ga je delal vlak, ni strelov nihče slišal.

Ves dogodek se je odigral z bliskovito naglico in ko je vlak kmalu nato privozil v Futog, je razbojnik skočil iz vagona, še preden je vlak obstal. Ko se ob postanku vlaka vlakovodja ni javil dežurnemu prometnemu uradniku, je ta sam šel v službeni voz, kjer je našel Repića nezavestnega v mlaki krvi.

Naglo so pozvali zdravnika, ki je ranjencu prožil prvo pomoč in ga spravil k zavesti. K sreči njegove rane niso smrtno nevarne. Repić je nato opisal ves dogodek in nemudoma so bile obveščene varnostne oblasti. Ker je Repić podal dokaj točen osebni popis napadalca, se nadejajo, da ga bodo kmalu izsledili. Dogodek je izzval seveda veliko senzacijo v vsem okraju.

V Beogradu so dobili že prvi sneg

Beograd, 8. decembra. p. V pretekli noči je prvič v letošnji zimi v Beogradu začelo snežiti. Ker pa je bil sneg pomešan z dežjem, se je sproti tajal. Pač pa je obležal v okolici Beograda, kjer ga je zapadlo že kakih 5 centimetrov v največje veselje mladine in tudi zimskim sportnikom, ki so danes preplavili vso okolico s sankami in smučmi, čeprav seveda še ni bilo nič ne s sankanjem ne s smučanjem.

Iz državne službe

Beograd, 8. decembra. p. Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je premeščen za pristava-kemika v kemični zavod v Ljubljani inž. Mirko Lindtner, doslej pristav na Cetinju; za uradniškega pripravnika-kemika na higijenskem zavodu v Cetinju pa Friderik Gerl, doslej uradniški pripravnik v Ljubljani.

Smrtna nesreča italijanske letalke

Rim, 8. decembra s. Italijanska letalka Gaby Angelini, ki je jeseni sodelovala pri krožnem poletu po Evropi in pri tej priliki obiskala skoraj vse evropske prestolnice, se je na poletu v Afriko smrtno ponesrečila v bližini Benghasija.

Odpoklic španskega poslanika v Budimpešti

Budimpešta, 8 decembra g Dosedanji španski poslanik v Budimpešti je bil odpoklican ter je danes zapustil madžarsko prestolnico. Govor, se da bo odslej Španija zastopana na Madžarskem le po opravniku poslov.

Zapori v Julijski Krajini se znova polnijo

Trst, 7. decembra.

Niso se še vrnili vsi amnestirani in »spokorjeni« iz zaporov in konfinacijskih taborov domov, kjer so jih sprejeli z raznimi policijskimi nadzorstvi in svarili ali pa so jih takoj odposlali v južno in srednjo Italijo k vojakom, in že so spet pričeli loviti naše ljudi in ž njimi polniti deloma izpraznjene zapore.

Te dni so aretirali v Vižinadi pet kmečkih fantov. Nekdo jih je ovadil, češ da hranijo v svojih domovih slovenske knjige, ki so bile pred leti v knjižnici tamkajšnjega slovenskega društva. Karabinjerji so nato izvršili na njihovih domovih preiskavo in res našli nekaj slovenskih in hrvatskih leposlovnih knjig. Dognali so, da so osumljenci pred leti sodelovali v društvu, ki so ga oblasti l. 1928 razpustile. Dne 1. decembra so spričo tega aretirali pet mladeničev. Brata Antona in Gregorja Šikmana so prijeli zjutraj, ko sta odšla na delo, brata Ivana, Andreja in Josipa Dobrilovića pa sredi noči na njihovem domu. Odvedli so jih najprej na karabinjersko postajo, nato pa v pulske zapore.

V Pevmi pri Gorici so dn 3. decembra aretirali 19letnega organista Lojzeta Levpuščka. Tudi pri njem so policijski organi izvršili preiskavo. Odvedli so ga v goriške zapore. Mladeniča so karabinjerji že dalje časa nadlegovali, ker je vodil slovenski pevski zbor v cerkvi v Pevmi.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

STAREJŠIM OSEBAM

revmatične bolezni zagrenjujejo stare dni. Vam, ki trpite na revmatizmu, protinu, trganju, ishiasu, zobobolu in glavobolu, se priporoča **masaža ALGA za masažo.**

Masaža z ALGO vas krepi, osvežuje. ALGA ja starejšim osebam pravi blagoslov.

Steklenica Din 14.—. Ogtas reg. pod S. Br. 25.892/32.

Habsburg se vrača

Bratislava, 6. decembra.

V državah, ki so podlegle v svetovni vojni in ki so morale sprejeti mirovne pogoje zmagovalcev, obstoja razumljivo stremljenje, doseči olajšanje naloženih obveznosti. Značilno pa je, da je v vseh državah to prizadevanje v veliki meri združeno z željo, zopet uvesti prejšnjo obliko vladavine. V Nemčiji se bolj ali manj odkrito pripravlja pot za povratek Hohenzollerncev, v Avstriji strem; močna struja za restavracijo Habsburžanov. Najbolj aktivna pa je Madžarska, ki hoče očividno postaviti svet pred izvršena dejstva.

Vodilni politiki v Madžarski so si edini v tem, da je sedanja vlada »upravnika države« le provizorij in da mora zasesti prestol »legitimni« kralj. Le o načinu vzpostavitve so mnenja deljena. Strogi legitimisti stojijo še vedno na tleh pragmatične sankcije in smatrajo za edino upravičenega dednega vladarja Otona, ki je sin zadnjega kronanega ogrskega kralja. Druga, skoro močnejša struja pa odklanja veljavnost pragmatične sankcije in zahteva svobodno volitev kralja.

Ta nesoglasja so sedaj oficijelno rešena. Dne 29. novembra je bil v kraljevem gradu v Budimpešti podpisan protokol, v katerem se priznavajo pravice Otona na madžarski prestol, on in njegova mati Zita pa se zavezujeta, da dotlej, dokler ne spoznata državni upravitelj in njegova vlada, da je čas ugoden, ne storita nobenega samo stojnega koraka za pridobitev madžarskega prestola. Madžarska vlada pa je obljubila, da bo po možnosti že do 15 avgusta 1933 pripravila vse potrebno za volitev kralja. S tem priznava habsburška dinastija pravico Madžarske, da si svobodno izvoli kralja in da Oton ne zasede prestola kot dedni kralj v smislu določil pragmatične sankcije, nego na podlagi svobodne volitve madžarskega naroda. Horthy in njegova vlada pa sta izjavila, da izvolitvi Otona ne bosta delala ovir. Volitev se bo vršila po tradicijah v Stolnem Belem gradu po volitveni skupščini, ki bo sestavljena iz članov poslanske in magnatske zbornice. Madžarska vlada se je v protokolu zavezala, da se v tekočem parlamentarnem zasedanju vloži predlog zakona o narodnem svetu. V zakonu ima biti določeno, da se ima narodni svet sestati vsako leto 15. avgusta v Stolnem Belem gradu k zasedanju. Svrha tega zasedanja in sploh pomen tega zakona v tekstu iz zunanjepolitičnih razlogov ne bo izražen. Horthy pa je dal zakonskemu načrtu že predsankcijo.

Pri slovesni sestavitvi tega protokola je zastopal bivšo kraljico Zito in pretendenta Otona grof Apponyi, madžarsko vlado ministrski predsednik Gömbös in minister pravde Lazar, navzoč pa je bil osebno upravnik Horthy. Akt podpisa je bil izvršen zelo slovesno.

Izvršen je tedaj prvi korak vrnitve habsburške dinastije na madžarski prestol. Značilno je, da predstavniki madžarske države ne smatrajo za potrebno se ozirati na stališče velesil, ki so ga zavzele l. 1921 ko je umrli cesar Karl poskusil s svojim povratkom izvršiti restavracijo in postaviti Evropo pred fait accompli. Značilno je tudi, kako se je spremenilo stališče državnega upravnika Horthyja in madžarske vlade, ki je takrat Karla izgnala iz države, mu z zakonom odrekla vse pravice suverenitete ter izrekla razveljavljenje določb pragmatične sankcije.

Toda v Pešti niso bile sklenjene samo priprave za kraljevo volitev. Izidu te volitve je že prejudicirano s sklepom, da se uprava reda Marije Terezije in Zlatega runa že sedaj izroči kraljevskemu pretendentu Otonu. Dan po podpisu budimpeštanskega protokola, dne 30. novembra se je vršil sestanek zastopnikov reda Marije Terezije, na katerem je bil storjen sklep, da se uprava premoženja in posestev tega reda, ki je doslej bila v rokah avstrijske, odnosno madžarske države, slavnostno izroči Otonu. Pri sestanku je zastopal avstrijsko vlado minister Vaugoin. Istega dne so imeli enak sestanek vitezi Zlatega runa pod predsedstvom princa Lichtensteina ter so storili podoben sklep.

Zapadne sile do sedaj molčijo. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali bo deležna habsburško-madžarska akcija mednarodne tolerance. Madžari zavzemajo stališče, da je vprašanje vzpostavitve monarhije in volitev kralja madžarska interna zadeva. Do sedaj se v mednarodnem svetu ni smatrala kot taka.

Kdor pozna zgodovino Karlove akcije, ve, da njegove aspiracije niso bile omejene na današnjo Madžarsko, marveč so segale niti njegovih stremljenj daleč preko madžarskih mej na državna območja Male antante. To jasno izpoveduje Karlov zaupnik Boroviczeny v svoji knjigi o kralju in državnem upravniku. Kakor zadevo opisuje ta diplomat, bi pomenjal povratek Habsburžanov na madžarski prestol resno nevarnost za mir v Srednji Evropi, ako ne bodo dane zanesljive garancije, da se je Oton odpovedal dalekosežnim načrtom svojega očeta in madžarskih magnatov.

Iz davčne službe

Beograd, 8. decembra. p. Z odlokom finančnega ministra so imenovani: za davkarja v 8. položajni skupini v Laškem Stanko Pleskovič, doslej v Gornjem Gradu; za davkarja v 8. položajni skupini pri davčnemu uradu za ljubljansko okolico Matija Kapun, doslej v Murski Soboti; za pomožnega davkarja v 9. položajni skupini pri davčnem uradu Ljubljana-mesto Karel Mehtig, doslej v Škofji Loki; za pomožnega arhivarja 9. položajne skupine v Celju pa Anton Korošec, doslej v Ormožu.

Nov grob

V Ljubljani je podlegla hudi bolezni ga Katarina Zdravje, rojena Mezetova, vdova železničarja. K večnemu počitku bo položena danes ob pol 15. na pokopališču pri Sv. Križu. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Slovo oficirjev dravske divizije od generala Bogoljuba Ilića

Ljubljana, 8. decembra.

Dvesto deset oficirjev iz vsega območja dravske divizijske oblasti se je zbralo v sredo zvečer, da se na prisrčen način poslovijo od dosedanjega komandanta dravske divizijske oblasti generala Bogoljuba *Ilića,* ki ga službena potreba zove v Boko Kotorsko za čuvarja našega sinjega Jadranskega morja. Z veliko kraljevo sliko in obilnim zelenjem okusno okrašena velika dvorana Kazine je sprejela vase sila pestro in elegantno družbo predstavnikov vseh edinic, kolikor jih premore dravska divizijska oblast. Prišle pa so tudi mnoge dame in nekateri povabljeni gostje, med njimi zastopniki tiska. Ko je prispel v dvorano gospod general *Ilić* s soprogo, so ga navzoči toplo pozdravili. Za glavno mizo je bila zbrana poleg slavljenca in gospe elita naših oficirjev, med njimi komandant mesta Ljubljane Dragomir Popović z gospo, komandant 40 p. p. polkovnik Cvejić, komandant 16. art. polka polkovnik Jovanović, načelnik štaba dravske divizije generalštabni polkovnik Jovan Sokolović z gospo, nadalje so prišli art. referent dravske divizijske oblasti polkovnik Novaković, komandant orožništva podpolkovnik Tartaglia, komandant pogranično trup podpolkovnik Luka Jestrović, zastopnik komandanta planinskega polka podpolkovnik Bakić iz Škofje Loke, nadalje komandanti vseh treh vojnih okrugov (iz Ljubljane, Maribora in Celja) kakor tudi zastopstva vseh polkov in edinic. Seveda je bil po podpolkovniku Jakliču zastopan tudi velocipedski bataljon, ki sicer spada v konjeniško divizijo v Zagrebu. V zastopstvu ruskih oficirjev sta prišla general Brovcin in polkovnik Bogojevski. Dame, med katerimi so bile poleg že navedenih tudi gospa soproga generala Pekića s hčerko in mati polkovnika Novakovića, čestita Črnogorka v narodni noši, so ne samo povečale pestrost družabne slike, temveč tudi poživile živahnost. Vojaška godba, ki se je razmestila na galeriji pod osebnim vodstvom g. višjega vojaškega kapelnika podpolkovnika Vimerja, je ves večer z izbranimi umetninami slovanske glasbe skrbela za razvedrilo, a tudi za pravcati koncertni užitek. Celotno vodstvo te velike in vzorno prirejene valete pa je bilo v rokah strumnega ordonančnega oficirja drav. divizijske komande kapetana I. stopnje Živojina *Stanojevića,* ki se je ves večer trudil in nadzoroval že itak vzorno postrežbo Krapeževih ljudi.

Prvi je v imenu ljubljanskih oficirjev povzel besedo general Dragomir *Popović,* ki je s kratkimi, a lepo izbranimi besedami ugotavljal, da si je gospod divizionar Ilić v teku dveletnega službovanja v Ljubljani znal pridobiti najglobljo vdanost v vseh, ker je bil v službi pravično strog, izven nje v družbi pa vzorno tovariški. Takisto se je gospod general zahvalil gosne Ilićevi za veliko naklonjenost nasproti oficirskim damam.

V imenu pešadije, ki je gros naše vojske, hrbtenica njena, je povzel besedo g. polkovnik Cvejić. V zelo skladnih besedah je obeleževal veliko znanje komandanta Ilića. Zlasti je podčrtaval: kakor je pred vojno dvigala in prevzemala narod in vojsko ideja osvobojenja, tako nas mora zdaj prežeti ideja in volja, da vse pridobljeno očuvamo. Pričujoči zbor oficirjev je najočitnejši dokaz ljubavi, vdanosti in spoštovanja, ki ga uživa g. general Ilić. V imenu vse pešadije v sestavi dravske divizije je g. polkovnik dvignil čašo in so se njegovemu vzkliku gromko odzvali vsi navzoči.

Kratko, a jedrnato se je nato v imenu artiljerije poslovil polkovnik **Jovanović,** želeč g. Iliću, da bi kot čuvar na mrtvi straži Jadrana preživljal srečne dni in še mnogo koristil domovini. — G. podpolkovnik **Bakić** je, opisujoč predlansko naglo preustrojenje planinskega polka, nazorno karakteriziral izredne organizacijske strokovnosti generala Ilića. Rezultati njegovih preciznih naredb in njegovega organizatorskega duha so danes očitni. Jugoslovenska vojska je osvojila svoje planine. Duh, ki ga je vsadil general Ilić, bo ostal trdno vkoreninjen z vso vdanostjo in zvestobo, čvrsto kakor je ustaljen naš mogočni Triglav.

Nato se je ob splošni pozornosti dvignil artiljerijski polkovnik Ljuba **Novaković.** V prelepih besedah je v uvodu opisal g. Ilića kot preizkušenega junaka zlasti iz preboja solunske fronte. Služba zahteva, da g. Ilić postane čuvar bisera jugoslovenske krone. Pesniško v nešeno je govornik predočeval odhajajoče veličine Boke Kotorske, Lovčena, čuvarja jugoslovenske svobode, pomen grobnice genija Njegoša. Tako prav od blizu spoznavajoč slavno jugoslovensko prošlost — je naglasil govornik — boste najgloblje občutili veličino naših idealov in še bolj ojeklenili v svoji trdni odločitvi, da nikdar ne smejo uspeti peklenski naklepi grabežljivih nasprotnikov. Ne bo se nikoli zgodilo po naši krivdi, ali če bi vendar bilo treba z orožjem braniti, kar je naše, tedaj je moja edina želja, da bi Vam tam, kjer neodrešeni čakajo rešitve, čestital zmagoslavje kot jugoslovenskemu vojvodi... Polkovnik Novaković je g. generalu zlasti izrazil zahvalo za veliko naklonjenost Sokolstvu, strelskim družinam in vsem nacionalnim organizacijam.

V imenu ruskih oficirjev se je general **Brovcin** zahvalil odhajajočemu divizijonarju za veliko gentlemanstvo in vedno naklonjenost. Tako je bil izpolnjen vrstni red res prisrčnih, preciznih, kratko odmerjenih zdravic, ki se nikakor niso izgubljale v gostobesednost, temveč so po svoji značilni strnjenosti zares presenetljivo lepo obeležile vrline divizijonarja Ilića.

Po daljšem odmoru, ki ga je izpolnila vojaška godba z bravurozno odsviranimi biseri iz »Prodane neveste«, se je dvignil g. general **Ilić.** Zahvalil se je govornikom in predvsem poudaril, da je mnogo skromnejši v oceni samega sebe, kakor so ga govorniki opisali. V sestavu dravske divizije — je izjavil — je morda del mojih sposobnosti, toda glavni del pripade vam, gospodje oficirji, vašemu pravilnemu pojmovanju dolžnosti. V dobi, ko se patriotizem in idealizem ne cenita po zaslugi, je to treba še posebno podčrtati. Čas je tak. Morda kdo celo misli, da vaše delo ni težavno, ker ne daje stvarne gmotne koristi. Toda leto za letom odgajate, kar je najzdravejšega med narodom. Treba je samo videti fante, kakšni pridejo kako se razbistrijo že po par mesecih in kako razumni in sposobni se iz vojaške službe vračajo domov. V vzgoji naroda ustvarjate mnogo, a za ničesar ne terjate zahvale; vam je pripisana usoda neznanega junaka. Vi omogočate drugim bogastvo in udobno življenje, žrtvujete se za obče dobro, zlasti še za vzgojo mladih rodov. Delujoč z vami sem vas videl na delu in spoznal tekmovanje vaših sil in sposobnosti; videl sem, da ne vršite samo tistega, kar morate, temveč da greste tudi preko tega, kar zmorete. Ta ogromna moralna sila se bo morda nekoč izpoljila tako, kakor bo to zahteval čas. Saj za oceno takih vrlin so primerni le veliki usodni momenti. — Po vrsti je nato g. general v svojem govoru izrazil zahvalo posameznim govornikom, zlasti se je bodril mlade planince, a nasproti Rusom je zagotavljal svoje čvrsto prepričanje, da bo velika Rusija prestala svojo Golgoto in vstala silna, prerojena. K zaključku je g. divizionar pozval vse navzoče, da vzkliknejo na čast vrhovnemu komandantu Ni. Veličanstvu kralju in njegovemu domu. Po dvorani je gromko odjeknil trikratni: »Živio!« — godba pa je zaigrala državno himno.

V družnem vsestranskem pogovoru je potekal nadaljnji večer. Prav posebej še se je g. general Ilić poslovil od novinarjev in je v prelepih besedah tolmačil svoje nazore in sodbo o nalogah tiska za vzgojo naroda. Gospoji Ilićevi sta bila poklonjena dva velika šopka in sicer ji je prvega izročil g. načelnik štaba podpolkovnik Sokolović v imenu oficirjev iz Ljubljane, drugega pa polkovnik Golubović iz Celja v imenu ostalih oficirjev dravske divizije. Ob slovesu sta gospod in gospa Ilićeva ponovno zatrjevala, da bosta na Ljubljano in Slovenijo vobče ohranila najlepše spomine in da bosta izkoristila vsako priliko, ki ju bo utegnila privesti v naše kraje. Ljubljano zapustita v nedeljo opoldne.

*

Novi vršilec dolžnosti komandanta dravske divizijske oblasti generalštabni brigadni general g. Vladimir **Cukavac** je že prispel v Ljubljano. Pripeljal se je popoldne ob 17.10 z beograjskim brzovlakom. Na glavnem kolodvoru so ga sprejeli gg. polkovnik Nedeljković, načelnik štaba podpolkovnik Sokolović in ordonančni oficir kapetan Stanojević.

Angleški glasovi o tekmi Anglija : Avstrija

London, 8. decembra. g. Današnji jutranji listi se bavijo ne samo v svojih sportnih rubrikah, temveč tudi, kakor »Daily Mail« in »Daily Herald« v uvodnih člankih z včerajšnjo tekmo med Anglijo in Avstrijo, v katerih v navdušenih besedah proslavljajo igro avstrijske reprezentance. Obenem pa precej kritizirajo angleško moštvo.

»Daily Mail« objavlja poročilo pod naslovom »Napadalna vrsta Avstrijcev razodetje«. List pravi, da morajo Angleži pri prihodnji tekmi pričakovati poraz, ker so Avstrijci pokazali boljšo igro. Igrači kakor Sindelar, Smistik, Nausch in Vogl spadajo med najboljše igralce sveta. Takih igralcev med angleškimi ni. Avstrijci niso imeli sreče, sicer ne bi bili poraženi.

»Daily Express« govori o krasni igri Avstrijcev, pred katero se mora vsak odkriti. Ako bi bili Avstrijci pokazali nekaj več moči, bi bili zmagali. S tem porazom se je ugled avstrijskega nogometa zelo dvignil.

»Times« pravijo, da je angleško moštvo baš tam odpovedalo, kjer so se Avstrijci najbolj izkazali, namreč v skupni igri.

»Daily Telegraph« pravi, da Angleži po včerajšnji igri gledajo docela drugače na nogomet kontinenta. Ako bi Avstrijci pričeli na tekmi tako, kakor so končali, bi bili gotovo zmagali. Anglija se zaradi tega ne bi smela niti najmanj pritožiti, ker so imeli Avstrijci daleko boljšo napadalno vrsto.

»News Chronicle« pravi, da so Angleži zmagali le zaradi tega, ker so imeli srečo. Prva dva gola sta jih spravila v prednost. Ko pa so se Avstrijci znašli v tuji okolici, je bila pot Angležev zelo trnjeva. S čisto znanstvenega stališča bi bila morala pripasti zmaga zastopnikom kontinentalnega nogometa.

»Daily Herald« piše pod naslovom »Bravo Avstrija«: Kljub angleški zmagi gre več kot polovica časti Avstrijcem. Oni, ki so verovali v zmago Anglije, so bili zaradi spretnosti in hitrosti Avstrijcev presenečeni. Angleško občinstvo z nestrpnostjo pričakuje drugo tekmo s to izborno enajstorico.

Potrjeni pravoslavni škofje

Beograd, 8. decembra. p. »Službeno Novine« objavljajo ukaz, s katerim se na predlog ministra pravde potrjuje izvolitev pravoslavnega metropolita v Zagrebu Dositeja Moravičkega, epikskopa dr. Vikentija Vujića v Beogradu in sremskega episkopa Tihomira Radovanovića v Sremskih Karlovcih.

Izvoz živine v Avstrijo

Beograd, 8. decembra AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine poroča: Strokovni odbor urada za nadzorstvo nad izvozom živine je izvršil razdelitev kontingenta živine za teden od 11. do 17. decembra 1932. Prijavljeno je za Dunaj—St. Marx: debelih svinj 11.218 glav, mesnatih svinj 1.412, volov 830, zaklanih telic 500, mesa od mesnatih svinj 25.000 kg, mesa od pitanih svinj 22.000 kg, drobovja 800 kg. Dodeljeno je za Dunaj—St. Marx: debelih svinj 332, mesnatih 404, volov 150, zaklanih telic 50, mesa mesnatih svinj 31 tisoč kg, pitanih svinj 22.400 kg, drobovja 2.100 kg. Za Dunajsko Novo mesto pa debelih svinj 100 glav, mesnatih 200.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, ponekod nekoliko oblačno, sicer stalno. Ponoči mrzlo, zjutraj megleno. — **Situacija včerajšnjega dne:** Nad severnim, severovzhodnim in deloma nad centralnim delom kontinenta prevladuje anticiklon z več centri. V poslednjih dveh dneh je temperatura v Južni Evropi znatno padla. Ponekod je naletaval tudi sneg. Nad Sredozemskim morjem se je stvoril relativno nižji pritisk. Jadranski minimum se je v zadnjih 24 urah neznatno ojačil, zaradi česar je v Primoriu zapihala burja. Pritisk je padel v južnem Primoriu za 0·1 do 2 mm, drugod pa je narasel za 0·1 do 6 mm. Temperature so padle za 1 do 7 stopinj, posebno v zapadni Hrvatski ter centralnih krajih države, manj v Primorju in Liki.

Iz življenja in sveta

Najelegantnejša kadilka

V Parizu se je vršil pred kratkim vsakoletni kongres francoskih kadilcev, in poleg drugih točk dnevnega reda, n. pr. poleg razgovora o željah in pritožbah glede kvalitete in cene tobaka ter žigic, poleg tekmovanja za naslov najhitrejšega in najpočasnejšega kadilca »v raznih kategorijah« (cigareta, smotka, pipa), so imeli letos na sporedu tudi tekmo pod naslovom »Dama in cigareta«. Šlo je za damo, ki je sposobna pokaditi svojo cigareto na najelegantnejši način.

Zmagala je neka gospodična Suzy Pernin, in njena zmaga v resnici ni bila lahka. Prvič je bilo mnogo konkurentk in strogih sodnikov, drugič pa nikakor ni tako samo ob sebi umevno, da mora kakšna dama tudi tako eleganto kaditi, kakor se zna n. pr. elegantno opraviti.

Način, kako izvleče cigareto iz tulca, kako si jo prižge ali si jo da prižgati, kako srkne dim in ga izpuhne, kako si z nohtom otrese pepel s cigarete, kako ravna pri vseh teh opravilih z roko — vse to so stvari, ki jih je mogoče napraviti z lepi obliki, a tudi v zelo nedostatni.

V splošnem je videti, pravijo pariški listi, da dame še ne znajo kaditi in da se morajo tega šele naučiti. Če se držiš z vsakovrstnimi gibi nad vodo ali če se daš na hrbtu konja prenesti kamorkoli, še ne pomeni, da znaš plavati in jahati. Isto je s cigareto. Če jo sesaš med ustnicami, še ni rečeno, da znaš kaditi. Kajenje je v ženskem svetu še razmeroma nova navada, in odkar ne vzbuja več takšne senzacije kakor nekoč, so imeli moški že dovolj prilike opazovati, da se drži večina žensk pri tem opravilu nekaj iskanega, krčevitega, izumetničenega, kar se ne da prikriti niti z nepristno brezbrižnostjo, niti z nervozno nemirnostjo. Ta napaka pa lastna vsem ženskam, naj si bodo iz »družbe« ali dekleta iz ljudstva. Pred vsem ne znajo cigarete pokaditi z mirom in napraviti vtisa, da počenjajo s kajenjem nekaj samo ob sebi umevnega. Kar je pri moškem naravno, je pri ženski poza in ta nenaravnost je nasprotnica vsake elegantnosti. Sicer je pa to razumljivo, kajti ženska še danes ne more kar tako kaditi povsod in ob vsakem času, pred vso javnostjo kakor moški. Zato ne najde neprisiljenosti in ne kadi tako rekoč zase, temveč za druge. Manjka ji šole. Ko bo imela to za seboj, bo zadela pravo vedenje in šele takrat bomo lahko govorili o elegantni kadilki.

Molitve za prohibicijo

Listi so že poročali, da je propadel Garnerjev predlog za ukinjenje prohibicije v Ameriki. Naknadno poročajo, da so se med glasovanjem pred washingtonskim Kapitolom odigravali neverjetni prizori. Med debato v kongresu je pred poslopjem in na stopniščih klečalo na stotine žensk, ki so glasno molile, naj bi predlog o ukinitvi prohibicije propadel. Med množico pred Kapitolom pa so hodili moški, ki so se zaklinjali, da bodo vse življenje nosili žalne obleke, če zmaga Garner. Po stopnišču so hodili sem in tja pastorji, ki so govorili množicam ter klicali nad Ameriko prokletstvo, če bo zopet dovoljeno točiti alkoholne pijače. Na hodnikih kongresa pa je nnasprotno odmeval klic: »Dajte nam piva!« Ko je množica doznala za izid glasovanja, s katerim ostane pri sedanjem sistemu še tri mesece, je planila v urnebesno tuljenje, da jo je morala razganjati policija.

Moderna romantika na morju

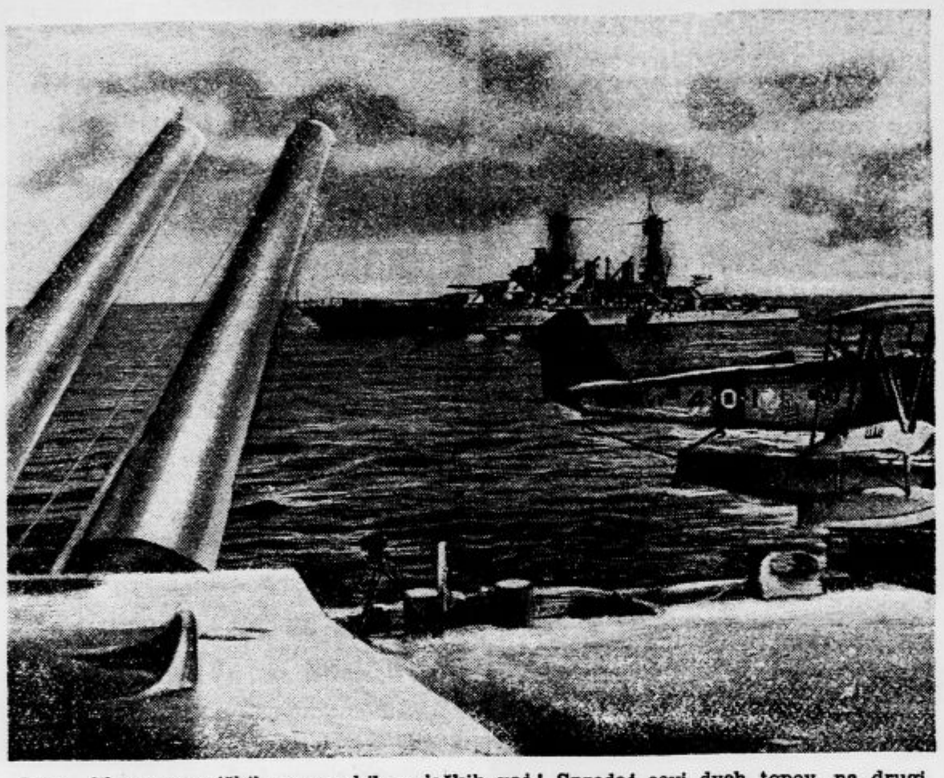

Lepa slika z ameriških pomorskih vojaških vaj.! Spredaj cevi dveh topov, na drugi strani letalo, v ozadju ladja ameriške mornarice »Maryland«

Ostra zima pred vrati?

V arktičnih deželah je zadnje čase zavladal oster mraz. Zato so se začele ptice s severa v ogromnih trop h seliti na jug. Že nad 14 dni potujejo divje gosi, divje race, divji golobi, žerjavi in druge selivke s severa na jug. Njih pot gre čez Severno morje, Helgoland in Vzhodne Friziške otoke. Ptice letijo v divjem neredu in jim je na oko samo do tega, da čimprej pridejo v toplejše kraje. Iz tega sklepajo ornitologi, da se obeta že v kratkem Evropi zelo ostra zima.

Smrt francoskega poslanika v Rimu

Mauroce Delarie Beaumarchais, francoski poslanik v Rimu, ki je te dni umrl v Parizu

Knjige z gramofonsko spremljavo

Ravnatelj berlinskega zoološkega vrta dr. Lutz Heck, ki se je vrnil pred nedavnim s svojega potovanja po Afriki, je izdal, kakor smo že zabeležili, zanimivo knjigo s krasnimi fotografijami in popisi življenja v afriški divjini. Knjiga sama na sebi pa bi mogoče ne vzbujala tolikšne pozornosti, da ji ni dodal epohalne novosti v knjižnem izdanju — gramofonske plošče, ki ilustrira z živimi, direktno na licu mesta posnetimi človeškimi in divjinskimi glasovi njegove opise. Tako podaja pesem domačinov, večerno pesem tropskega škorca, vrišč pavianov, ki se odpravljajo spat, strahotno tuljenje hijene, grmeče rjovenje leva, ki se bliža iz daljave, glasove slonov, ki se kopljejo v reki, mozeg pretresujoče glasove leva, ki je planil na antilopo itd.

Tako je avtor v spretni in duhoviti obliki pripravil k sodelovanju pri uživanju književnega dela tudi uho. Njegova novost bo gotovo našla v bližnjem času mnogo posnemalcev in bo važen pripomoček pri čitanju del, ki se bavijo n. pr. s sodobnimi dogodki in osebnostmi. A tudi za ilustracijo posameznih mest v dramskih delih se bo avtor lahko s pridom posluževal gramofonske plošče kot književnega dopolnila.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščanju na koži, tvorih, uravnava **»Franz Josefova« voda** izborno toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso **»Franz Josefovo« vodo. — Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Orlič poleti v Francijo

Po poročilih iz Brusija ne bo ostal Napoleonov sin, vojvoda Reichstadtski, več dolgo v dunajski Kapucinski grobnici. Francoska vlada je že večkrat posredovala, da bi se njegovi ostanki prenesli v Francijo, toda zadeva zavisi od odločitve poglavarja habsburške hiše. Zdaj je bivša cesarica Zita izjavila, da ne nasprotuje prevozu Napoleonovega sina v Francijo, in stvar je s tem v načelu rešena ter se bo izvedla.

Bakteriolog Charle Spornk †

V Utrechtu je preminul vodja ondotnega serološkega zavoda Charle Spornk, odkritelj seruma zoper tetanus. Njegovo cepivo je v svetovni vojni rešilo življenje tisočem ljudi.

Letalo padlo na letalo

Na Cutisovem letališču v Valley Streamu U. S. A. se je primerila neobičajna nesreča. Neko pristajajoče letalo je dolgo begalo po tleh in je slednjič sedlo na neko drugo letalo, ki je bilo zasidrano na letališču. Pri padcu se je trup spodnjega letala popolnoma zmečkal. Žrtev ni bilo

Smrt dramatika Le Brieuxa

V Nici je umrl v 74. letu svoje dobe znani francoski dramatik Eugen Le Brieux. Pokojnik je užival sloves »advokata« francoskih dramatikov. Narodil se je v Parizu kot sin navadnega delavca ter je prvič javno nastopil, ko mu je bilo 19 let. Napisal je enodejanko »Bernard Balissy«, ki pa ni imela posebnega uspeha. Enajst let je moral životariti, preden so ga priznali domači in tuji odri. Priznanje je dosegel šele z dramo »Artistovski kruh«. Kmalu nato se je Le Brieux posvetil tendenčni drami, v kateri je bičal nepravičnosti javnega življenja. Najmočnejše delo te vrste je »Rdeči talar«, ki je šlo po vsem svetu. Drama je ostra satira na justico. Velik uspeh je dosegel pozneje še z dramo »Brodolomci«. Zadnja leta je živel v Orleansu, ves čas pa je ostal zvest literaturi in je pisal do smrti.

Milijonski ček med vrati vagona

Londonske banke razmotrivajo skrivnostno najdbo, ki so jo odkrili v delavnicah železniških vagonov v Rennesu na Francoskem. Med vagonskimi vrati kupeja nekega II. razreda so našli delavci ček, naslovljen na neko londonsko banko, predstavljajoč vrednost 1.800.000 frankov. Ček je bil skrit med okvirjem vagonskih vrat. Kriminalna policija je uvedla obsežno preiskavo.

Poskusni zakoni se ne obnašajo

Znana angleška socialna delavka Neville Rolf je v nekem svojem zadnjem govoru kritizirala uspehe poskusnih zakonov. Rekla je, da pred vsem ne morejo biti pravi poskušni zakoni začasne zveze, ki se branijo otrok, kajti pri takšnih zvezah je medsebojna psihična in fizična prilagoditev že od vsega početka onemogočena. Mnogo takšnih zakonov se konča sicer s pravim zakonom, a vendar prevladujejo tragični rezultati.

V svojem govoru je ga. Rolfova omenila tudi to, da v zadnjih letih prebitek žensk nad moškimi na Angleškem pada. Dočim je znašal ta prebitek pred vojno 13 odstotkov in je zrasel v l. 1921. na 28 odstotkov, znaša danes vsaj v Londonu komaj 4.1 odstotka.

Nobelova nagrada za PEN klub

Z Nobelovo nagrado odlikovani angleški romanopisec John Galsworthy je zjavil, da prepušča 9000 funtov gotovine kolikor znaša Nobelov dar, angleškemu PEN klubu. Če bi se izkazalo, da ta ustanova ne deluje več v duhu mednarodnega sporazuma med pisatelji, se ima izročiti denar Royal Literary Society v Londonu.

ANEKDOTA

Neki pisatelj je vprašal nekoč gledališkega ravnatelja Otona Brahma, katerega igralca si bo vzel v nadomestilo za slavnega igralca Josefa Kainza, ki je bil odšel k dunajskemu Dvornemu gledališču. Brahm je odvrnil pokojno: »Počakal bom, če Kainz na Dunaju morda ne propade«.

Vsak dan ena

»Kakšni časi pa so to! Kjer sem doslej vlomil, sem še vedno pustil avto na vogalu; zdaj pa so mi ga ukradli in bom moral odtod peš.«

Gospodarstvo

Znižanje obrestne mere za vloge

Že ponovno smo na tem mestu opozorili na pomen splošnega znižanja obrestne mere za ozdravitev našega gospodarstva. Zaradi splošnega padca cen v zadnjih letih je danes nujno potrebno, da naše gospodarstvo prilagodi svoje stroške spremenjenim pogojem glede cen. Za znižanje produkcijskih stroškov pa je pocenitev kreditov odločilnega pomena, zakaj pri ostalih stroških, zlasti pri mezdah ne moremo iti pod gotovo mejo. Splošno znižanje obrestne mere je torej eden glavnih pogojev, da se zaustavi propadanje kmetijstva, industrije, obrti in trgovine. Načrt zakona o zaščiti kmetov, ki je sedaj v razpravi pred narodno skupščino, vsebuje tudi že važne določbe glede splošne ureditve obrestne mere.

Če pa hočemo doseči čim izdatnejše znižanje obrestne mere za kredite, je pač neobhodno potrebno, da se zniža tudi obrestna mera za hranilne vloge, kakor je bilo to izvedeno že v številnih drugih državah. Nedavno smo objavili članek ravnatelja Zveze slovenskih zadrug g. Frana Trčka (glej »Jutro« od 27. novembra), ki smatra za potrebno, da v dravski banovini znižamo obrestno mero za nevezane hranilne vlage od 5 na 4 odst., za vezane vloge pa od 6 do 7 na 5 odst. Seveda pa bo to izvedljivo le tedaj, če bodo znižali svojo obrestno mero za hranilne vloge tudi naši javni (državni) denarni zavodi.

Kakor je podoba, dobiva akcija za splošno znižanje obrestne mere že konkretne oblike. Iz Beograda poročajo, da **je Poštna hranilnica na podlagi odloka prometnega ministra znižala obrestno mero za vse hranilne vloge na 4 odst. letno, in sicer počenši s 1. januarjem 1933.** To je vsekakor važen korak za naše gospodarstvo, kajti pričakovati je, da bodo Poštni hranilnici sledili tudi ostali državni denarni zavodi, potem pa tudi privatni, in da bo znižanju obrestne mere po hranilne vloge kmalu sledilo tudi občutnejše znižanje obresti za kredite.

Po sedanjih predpisih Poštne hranilnice znaša obrestna mera za hranilne vloge do 50.000 Din 5 odst., za hranilne vloge izseljencev do 250.000 Din 6 odst., za vse ostale hranilne vloge pa 4 odst. Kakor pa je razvidno iz letnega poročila Poštne hranilnice za l. 1931. se na pretežno večino vlog plačujejo 5 odstotne obresti. Lani je Poštna hranilnica na 80 odst. hranilnih vlog plačevala 5 odstotne obresti, tako da pomeni določitev nove splošne 4 odstotne obrestne mere povprečno znižanje za 1 odstotek.

Finančni efekt tega znižanja vložne obrestne mere ne bo za Poštno hranilnico malenkosten. Pravkar je objavljen tudi izkaz o stanju Poštne hranilnice v novembru, ki zaznamuje ob koncu tega meseca za 410 milijonov Din hranilnih vlog na knjižice (to je za 76.9 milijona Din več nego v začetku leta). Povprečno znižanje vložne obrestne mere za 1 odst. pomeni torej za Poštno hranilnico že pri sedanjem stanju vlog prihranek od preko 4 milijonov Din na leto. Da pa bo ta žrtev vlagateljev čim bolj koristila vsemu gospodarstvu, je potrebno, da se ta znesek prihranka porabi za pocenitev poštno-čekovnega prometa, ki je z raznimi pristojbinami prekomerno obremenjen, ne pa da bi se porabil za povečanje dobička Poštne hranilnice.

Vinski trg

Vinarsko društvo za dravsko banovino je izdalo naslednje situacijsko poročilo:

Vrtiče pri Svečini, 17. novembra: Letošnja trgatev v naši okolici je bila v splošnem obilna, izvzemši po hudi toči poškodovano občino Spodnji Plač. Trgatev se je vršila okrog in po sv. Tereziji. Boljše so letos zadeli oni, ki so trgali pred sv. Terezijo, ker so ušli velikemu deževju, ki je povzročilo posebno v bolj močnih goricah pri ranih vrstah silno gnilobo in zamudno trgatev. Pri burgundcu je bila polovica jagod na tleh. Kvaliteta: Mošti so tehtali približno slično kakor lani: burgundec 20 do 21%, laški rizling okrog 18%, renski rizling in muškatni silvanec 18—20%, žlahtnina in silvanec 17—18%, portugalka in frankinja 17—18% sladkorja.

V suhih kamenitih in strogo južnih vročih legah je trs trpel od suše, toda v globoki, bolj zvezni zemlji z zadostno vlago je kvaliteta prvovrstna. Cena moštu je bila 2—3 Din, se ga je le malo prodalo.

Stara vina so v splošnem docela razprodana, izvzemši par posestnikov, ki ljubijo starino. Cena je bila staremu vinu, sortirano: 3 do 4 Din, mešano 2 do 3 Din: fine vrste kot renski rizling, traminec, muškat, tudi do 5 Din in še višje za liter.

Konjice, 18. novembra: Letošnji pridelek je sicer nekoliko slabši od lanskega, vendar pa je na drugi strani jako harmoničen kakor še nobeno leto. V dobrih legah (Škalce) se ni povzpela množina kisline po Mollenkopfu, nikdar čez 8‰. Boljše sorte so imele po 6½‰, slabše pa 8‰ kisline. Mošti se prodajajo po 2, 2.50, 3, tudi 4 Din, boljše kakovosti. Po gostilnah se toči mošt povprečno po 6 Din.

Rogaška Slatina, 18. novembra: Trgatev so pričeli v drugi polovici septembra, vendar je bilo nekaj solidnih vinogradnikov, ki so držali 15. oktober za čas trgatve, akoravno ni bilo povsem umestno v letošnjem deževnem vremenu s trgatvijo dolgo čakati, ker so nekateri vinogradniki pri prej trganih moštih dosegli ob enakih prilikah več sladkornih stopenj, kakor pozneje ob trgatvi v dežju. Povprečno so dosegli mošti 14—20% sladkorja. Cene so 1.20 do 3 Din. Kupčije zelo redke. V gostilnah je prodaja mošt po 5 do 8 Din. Stara vina prodajajo gostilničarjem po 2.50 do 3.50 Din, kupčije so redke.

Bizeljsko, 25. novembra: Vinska kupčija je zadnji čas nekoliko oživela. Odprodana je večja količina vinskega pridelka, mešane sorte Din 2.50 do 3.50. Zanimanje kupcev se opaža po rdečem vinu. V ceni ni razlike. Po gostilnah v brežiškem srezu se toči vino od 6 do 8 Din liter, izvzemši sortna vina, ki so dražja.

Posavje, 15. novembra: Smo na preokretu vinskih cen pri producentih. Oni vinogradniki, ki so bili v stiski in morali prodati, bolje pokloniti, mošt po vsaki ceni, so to že storili. Vinski trgovci so njihovo stisko izrabili in dovolili cene 6 do 7 par za stopnjo.

Vinogradniki, ki takrat niso prodali svojega pridelka, so samozavestnejši in drže cene v kvalitetnih okoliših vsaj na 3 Din za liter, drugod je cena sicer nekoliko nižja, toda trdna.

Gospodarske vesti

= **Preokret v gibanju poštno - čekovnega prometa.** Med vojne simptome za razvoj gospodarske konjunkture spada brez dvoma tudi gibanje denarnega prometa. V tem pogledu je značilen razvoj poštno - čekovnega pometa v zadnjih mesecih, ki kaže razveseljiv napredek, zlasti v primeri z odgovarjajočimi meseci pret. leta, kakor sledi (v milijonih Din):

	1932	1931	
julij	4667	5659	— 992
avgust	4803	5645	— 842
september	4837	5427	— 590
oktober	5112	5022	+ 90
november	5462	5162	+ 300

V juliju je poštno - čekovni promet zaostajal v primeri z lanskim julijem za skoro eno milijardo Din. V avgustu in septembru je ta razlika že nekoliko padla. V oktobru pa smo prvič letos zopet dosegli promet od preko 5 milijard in obenem prekoračili lanski promet v istem mesecu, kar je v novembru prišlo še mnogo bolj do izraza.

= **Obrtna zbornica v Zagrebu.** Minister za trgovino in industrijo je imenoval člane novoustanovljene Obrtne zbornice v Zagrebu. Za predsednika zbornice je postavljen g. Milan Ramuščak, knjigovez v Zagrebu; za podpredsednika pa g. Rudolf Pasarić, steklar v Zagrebu.

= **Denar naših izseljencev.** O priliki izseljenjškega tedna se je vršilo te dni v Splitu zborovanje Udruženja izseljencev, na katerem je g. Lupis - Vulčić podal zanimiv referat o pomenu izseljeniškega denarja za naše narodno gospodarstvo. Med drugim je ugotovil, da so naši izseljenci od početka l. 1919. poslali v domovino ali pa pri povratku prinesli s seboj okrog 15 milijard Din. Do nastopa svetovne gospodarske krize je vsako leto prišlo v našo državo nad 1 milijardo Din izseljeniškega denarja. Leta 1930., ko je v Ameriki nastopila že kriza, je na ta način prišlo v našo državo 740 milijonov Din, lani okrog 570 milijonov, letos pa bo ta vsota znašala le okrog 400 — 500 milijonov.

= **Definitivna cenitev svetovnega žitnega pridelka.** Mednarodni kmetijski urad v Rimu je izdal definitivno cenitev svetovnega žitnega pridelka, ki kaže, da je bila letošnja svetovna letina v vseh vrstah žita izredno obilna. **Svetovni pridelek pšenice** (brez Rusije) je letos (1932 odnosno 1931/32 za države južne poluti) znašal **999 milijonov stotov,** nasproti 999, 1012, 940 in 1070 milijonov stotov v zadnjih štirih letih, od tega v Evropi 412 milijonov stotov (390, 371, 395, 384). **Pridelek rži je dosegel 251 milijonov stotov** (205, 249, 248, 240), **pridelek ječmena pa 298 milijonov stotov** (248, 298, 305, 302). Rekorden je letos pridelek koruze, ki je znašal na severni poluti (brez Francije in Rusije) **914 milijonov stotov** nasproti 799 milijonom v lanskem letu in 789 milijonom v povprečju 1926/30.

= **Konkurz** je razglašen o imovini Angeloslava Hrastnika, trgovca v Ljubljani, Karlovška cesta 8 (upravitelj mase dr. Oton Fettich, odvetnik v Ljubljani; prvi zbor upnikov pri dež. sodišču v Ljubljani 15. decembra ob 9., prijavni rok do 6. januarja, ugotovitveni narok 14. januarja).

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Korsunovskega Stratonika in Marije, trg. z zelenjado in sadjem na Bledu (poravnalni uprav. Fr. Kobler, odvetnik v Radovljici; poravnalni narok pri okr. sod. v Radovljici 11 januarja ob 10., prijavni rok do 5. januarja).

= **Dobave.** Strojni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 500 m zemeljskega kabla; gradbeni oddelek pa do 16. t. m. ponudbe glede dobave instalacijskega materijala. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave elektromotorjev; do 30. t. m. glede dobave spiralnih pil, svedrov, medeninastih cevi, bakrenih cevi in bronze; do 2. januarja pa glede dobave kaloriforniih členov. Dne 10. januarja se bo vršila pri ekonomskem oddelku uprave državnih monopolov v Beogradu licitacija glede dobave življenjskih potrebščin (moka, mast, kava, milo, sveče, poper, paprika). (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI.)

= **Oddaja železnih mostovnih konstrukcij v pleskanje** se bo vršila potom ofertne licitacije 10. januarja pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave 500 kg motornega olja, 400 komadov lopat za premog, 2040 komadov žag za kovino, 90 komadov sekir, 200 komadov železnih šarnirjev in 5000 kg plinskega olja, do 15. t. m. glede dobave 30 komadov okrogljičnih ležišč, 60 komadov medeninastih cevi, 4 vrtilnih strojev, 100 kub. metrov hrastovega lesa in 300 m manesmanovih cevi. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 12. t. m. ponudbe glede dobave 10 komadov žarnic, 2000 m žičnih vrvi, 20 zavitkov svetlopisanega papirja »Ozalid«, 50.000 kg portladskega cementa, 10 komadov ventilov, 4 grafitnih topilnih loncev. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg olja za mazanje vagonet.

Borze

8. decembra.

Devize.

Curih, Pariz 20.30, London 16.87, Nework 520, Milan 26.66, Praga 15.40, Berlin 123.60, Bruseli 72.05, Madrid 42.40, Amsterdam 208.85, Kobenhavn 87.70, Stockholm 92, Oslo 68.75, Varšava 58.30, Bukarešta 3.075, Sofija 3.76.

Beograd. London 186.47 — 188.07, Pariz 224.99 — 226.11, Newyork 5741.59—5769.85, Curih 1108.35 — 1113.85, Milan 294.69 do 297.08, Berlin 1367.84 — 1378.44.

Efekti.

Beograd. Vojna škoda 220, 219 zaklj., za december 220 — 221, 7% investicijsko 48.50, 48 zaklj., 4% agrarne 28.50 zaklj., 6% begluške 33.50 — 33.75, 7% Blair 37.75 do 38, Narodna banka 4150 — 4300, Priv. agrarna banka 224, 222 zaklj.

Kupujte kolke protituberkulozne lige!

Naši kraji in ljudje

30-letnica Sokola Ljubljana-Šiška

Lepe jubilejne svečanosti — Umetniška in telovadna akademija
Slavnostni občni zbor — Jubilej staroste Zakotnika

Ljubljana, 8. decembra.

Včeraj in danes je šišenski Sokol slovesno proslavil 30-letnico svojega obstanka in obenem 30-letnico, kar vodi društvo starosta Ivan **Zakotnik.** Snoči se je v dvorani novega doma vršila slavnostna akademija s pestrim umetniškim in telovadnim sporedom, ki se je je udeležilo zlasti razveseljivo število mladine; med gosti so bili tudi savezni podstarosta **Gangl,** župni starosta dr. **Pipenbacher,** župni tajnik **Flegar** in podnačelnik SKJ **Jeras** ter zastopniki skoraj vseh ljubljanskih in okoliških društev.

Z odra, okrašenega z zastavami, kraljevo sliko, Tyrševim kipom in svežim zelenjem, je ob živi skupini telovadcev in po sokolski koračnici spregovoril najprej predsednik Društva za zgradbo doma **Dolinšek.** Ko je imenoma pozdravil predstavnike, je v kratkih, jedrnatih besedah orisal trideset let napornega, trdega dela in posebej proslavljal zasluge jubilanta staroste Zakotnika. Največje dejanje v tem tridesetletju je pač zgraditev lastnega doma.

Po govoru, ki ga je občin. večkrat prekinjalo z odobravanjem, se je v lepem stilu vršila akademija sama. Joža **Likovič** je z resničnim umetniškim uspehom zapel dve pesmi. Ciril **Novak** in pa Miroslav **Smolinsky** sta z intimnim vživetjem zaigrala violino solo. Žaro **Zajc** je s svojim saksofonom vzbudil takšno navdušenje, da je moral dodajati. Sopranistka gdč. **Subamarjeva** je čudovito zapela troje pesmi in je bila deležna mnogo navdušenja in cvetja. Solisto so pri klavirju spremljali Prinčič, Bajdetova, Zaičeva in Muchova. — Telovadci so s svojimi »kipi« in z zaključno skupino uspelo dokazali, da ima šišenski Sokol v svoji sredi dovolj zdravih, krepkih sil. — Akademija je prav lepo uspela.

Slavnostni občni zbor

V okusno okrašeni mali dvorani Sokolskega doma se je vršil danes dopoldne slavnostni občni zbor. Podstarosta **Jesih** je otvoril zbor in orisal zgodovino društva pred 30 leti, posebno pa delo ustanovitelja Sokola, pokojnega Frana Drenika, ki ima največ zaslug, da se je šišenski Sokol povzpel do svoje sedanje višine. Njegov spomin so zborovalci počastili k trikratnim Slava. Vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in brzojavka Savezu SKJ je bila sprejeta z velikim navdušenjem. Čestitke, ki jih je podstarosta izrekel jubilantu, starosti Zakotniku, so vzbudile dolgotrajne ovacije in jubilant se je vidno ginjen zahvaljeval bratom in sestram.

Sledila so nato poročila društvenih funkcionarjev.

Tajnik **Klavora** je v daljšem in izčrpnem poročilu orisal rojstvo šišenskega Sokola in vse, kako se je Sokol razvijal, kako se je moral boriti za svoj obstanek proti domačim in narodnim sovražnikom. Toda Sokol ni klonil, ni se ustrašil dela nasprotnikov. Dobri vaditelji in načelniki so skrbeli, da se je telovadba gojila sistematično, zato uspehi niso izostali, kar so pokazale številne sokolske tekme, na katerih si je Sokol pridobil mnoga prva in častna mesta. Delo, ki se je pred vojno krepko razvijalo, je na mah ustavila svetovna vojna. Pa je prišlo l. 1918., leto svobode, in že 1. decembra 1918. se je spet vršil redni občni zbor. Pričelo se je z delom v telovadnici in kmalu so nastale normalne razmere. Uspehi so bili vsak dan vidnejši. Na vseh velikih sokolskih slavnostih je šišenski Sokol častno zavzemal svoje mesto. Glavna ovira za še lepši razvoj pa je bilo pomanjkanje lastnega doma. Pa tudi svoj Sokolski dom so Šiškarji dne 11. septembra t. l. slavnostno otvorili. Tajnik se je nato s pijetetom spominjal umrlih bratov in sester, nato pa je v vznešenih besedah slavil moža, ki ima največ zaslug, starosto Zakotnika. Njegovo poročilo so spremljale navdušene ovacije zborovalcev.

Načelniško poročilo je podal načelnik **Zalokar.** Omenjal je veliko korist telovadbe na podlagi izrekov dr. Miroslava Tvrša, nadalje težave s telovadnico v vseh 30 letih obstoja, pomanjkanje dobrih vaditeljev itd. Toda Sokol je izšel iz vseh teh borb in težkoč kot zmagovalec. Tudi on je starosti izrekel najlepšo bratsko zahvalo. Načelniško poročilo je bilo soglasno odobreno.

V imenu upravnega odbora Sokola je nato podstarosta Jesih izročil jubilantu Zakotniku krasno v usnje vezano »Spomenico društva« med viharnimi ovacijami članstva in gostov.

Vidno ginjen se je zahvalil starosta za darilo, nakar se je v lepih besedah spominjal dni pred 30 leti, ko se je ustanovil šišenski Sokol. Kratko je orisal naloge Sokola, predvsem za naše osvobojenje, izrekel je zahvalo prvemu načelniku Aleksandru Kostnapfelnu in Pušarjevi, ki še danes oba zavzemata odlične funcije v Sokolstvu. Končno je starosta Zakotnik prosil navzoče občinske svetnike, da bi izposlovali pri mestni občini, da bi se cesta, ki vodi mimo Sokolkega doma, preimenovala v cesto Frana Drenika. Ta predlog je bil sprejet z navdušenjem in so navzoči občinski svetniki obljubili, da bodo skušali ta predlog na odločilnem mestu tudi uveljaviti.

Tajnik Klavora je nato prečital poslanico Narodne Čitalnice v Šiški. Poslanica je na vse navzočne napravila najboljši vtis.

Sledile so nato čestitke gostov. Prvi je čestital k obema jubilejema za Sokolsko župo Ljubljana in za Ljubljanskegpa Sokola - matico starosta Bogumil **Kajzelj,** spominjajoč se tesnih vezi med jubilantom in Ljubljanskim Sokolom. Za mestno občino je čestital v lepih besedah obč. svetnik **Lombar,** za Sokola I. je čestital v daljšem govoru starosta inž. Lado **Bevc,** za Sočo in primorske Sokole in za odsotnega predsednika Soče br. dr. Dinka Puca obč. svetnik **Čotar,** za Sokola Ljubljana II. Janez **Horvat,** za Ciril-Metodovo družbo **Adlešič,** spominjajoč se skupnega dela Sokola, CMD in Čitalnice, za Sokola v Zg. Šiški je čestital starosta **Červ,** za narodno prosvetno društvo »Vodnik« v Zg. Šiški **Pirš,** za SK Hermes **Lukežič,** za Ruskega Sokola inž. **Römer,** za domžalskega Sokola **Stenovec.** Končno je govoril še dolgoletni vaditelj šišenskega Sokola Bojan **Brenik,** slavec delo Sokola, predvsem pa delo njegovega staroste Zakotnika. Dočim so mnogi omagali in odstopili je Zakotnik ostal kot najtrdnejši steber šišenskega Sokola. Drenik je iskreno čestital starosti med viharnimi ovacijami zborovalcev.

Vsem se je vidno ginjen zahvalil za čestitke Zakotnik, zlasti Bojanu Dreniku, poudarjajoč, da se je vedno držal navodil njegovega pokojnega očeta, ki mu je bil učenik in vodnik ter ga bo ohranil vse svoje življenje kot ideal Sokola. Ko je nato govoril še prvi načelnik šišenskega Sokola **Kostnapfel,** se je podstarosta Jesih zahvalil vsem za lepo udeležbo in čestitke in opoldne zaključil slavnostni zbor.

Franc Lehàrjeva
divna opereta čarobnih arij

PRIDE!
V najsijajnejši zasedbi

V glavnih vlogah:
H. H. BOLLMANN
MADY CHRISTIANS

Friderika

Kod naj teče nova cesta od Bleda do Bohinja

Koprivnik, 8. decembra.

V nedeljski številki »Jutra« je bil iz Bohinja objavljen daljši članek o potrebi gradnje planinske ceste Bled-Bohinj. Da je gradnja ceste, ki bi vezala Bled z Bohinjem preko Pokljuke in gorskih vasi potrebna, se seveda povsem strinjamo, ni nam pa všeč varianta Bled-Mrzli studenec-Rudno polje-Srednja vas, za kar se je imenda komisija že odločila.

Če bi se zgradila ta varianta, bi prebivalci gorskih vasi Koprivnika in Gorjuš od te ceste le bore malo imeli. Cesto gradimo vendar v prvi vrsti zato, da služijo zboljšanju prometnih prilik krajev, ki so tu stalno naseljeni, in ljudem, ki v teh krajih stalno žive. Ceste so potrebne v prvi vrsti za nujno potrebna gospodarska dela, zlasti za eksploatacijo ogromnih gozdov, za prevoz mlekarskih izdelkov iz planinskih vasi v nižinske trge, mesta, letovišča in industrijska središča. Šele v drugi vrsti naj se gradijo ceste za pospeševanje tujskega prometa, za ljudi, ki ne bivajo stalno v naših krajih. Mi moramo graditi ceste v takih smereh da bodo ustrezale domačemu gospodarstvu in obenem povzdigi tujskega prometa, za kar pa je nameravana cesta, ki bi se potegnila z že obstoječe ceste z Rudnega polja navzdol v Bohinjsko Srednjo vas mnogo predolga in bi sličila desni roki, ki se steza v levi hlačni žep. Sedanja cesta, ki vodi na Mrzli studenec in do Rudnega polja, je mnogo predolga in se povsem izogiba planinskih vasi Koprivnika in Gorjuš, ki se že dolga leta borita za nujno potrebno cesto z Bleda preko Bohinjske Bele, Gorjuš, Koprivnika Podjelja, Bohinjske Srednje vasi do Bohinjskega jezera. Sedanja cesta na Pokljuko pa dela ogromen ovinek. Pravi vzpon v gorovje se začenja nad vasjo Krnico, kamor je z Bleda dobro uro hoda. Od Mrzlega studenca do Koprivnika pa je zopet dobro uro hoda nizdol, tako da bi bila ta varianta še enkrat daljša kakor ona Bled-Bohinjska Bela-Koprivnik, ki je že zdavnaj projektirana. Mi smo mnenja, da naj se obstoječa cesta na Pokljuko podaljša od Rudnega polja nizdol do Bohinjske Srednje vasi, za nas Koprivnikarje in Gorjušce pa naj se zgradi cesta Bled-Bohinjska Bela-Gorjuše-Koprivnik, tu pa naj se razdeli na dva odcepa, prvi navzgor na Mrzli studenec-Rudno polje, drugi navzdol čez Podjelje, Češnico, preko Srednje vasi do Bohinjskega jezera. *Kajti mi potrebujemo dobro cesto od bleiske strani, kamor gravitirajo naše vasi, do katerih vodijo sedaj silno slaba in strma pota.*

Pisec nedeljskega članka »Cesta Bled-Bohinj« ne pozna dobro krajevnih prilik, ker bi sicer ne trdil, da je s planine Uskovnice najlepši razgled na Bohinjsko jezero. Pač pa je edinstven razgled od Gospodovca navzdol na obe bohinjski dolini za smaragdno zelenim ozadjem jezera. Z dograditvijo zgoraj navedenih variant bo ustreženo gotovo vsem, ker bodo pota vodila od Koprivnika navzgor do Mrzlega studenca in Rudnega polja po prostranih senožetih in ogromnih smrekovih gozdovih, ob katerih bi se dala ustanoviti krasna visokogorska letovišča in sanatoriji za bolne na pljučih in živcih ki bi imeli tukaj popoln mir, čist zrak, dosti solnca in lepe izprehode.

Danes premiera!

Lilian Harvey

Hans Albers

slovitega muzikalnega klovna
NOV UFA
ZVOČNI TEDNIK

Elitni kino MATICA
Tel. 2124

prvič združena v igri in ljubezni

Quick

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

Predprodaja vstopnic od 11. do ½ 13. ure.

Shodi JRKD v šmarskem srezu

Šmarje, 8. decembra.

V nedeljo se je narodni poslanec g. Vekoslav Špindler zopet mudil v našem srezu ter imel dva shoda: prvega zjutraj v **Sv. Emi ob Sotli,** drugega popoldne **v Lembergu.** Lepa udeležba odraslih in mladine obojega spola je dokazala, kako nujno želi ljudstvo obvestila in pouka o perečih vprašanjih dnevnega življenja v zvezi s splošnim gospodarskim položajem. Zlasti zanima ljudi vprašanje kmečkih dolgov ter vprašanje prehrane preko zime, ki je posebno pereče v velikem delu šmarskega sreza, ki je bil letos težko udarjen deloma po suši, deloma po toči. Kričeče nesorazmerje med cenami, ki jih zlasti razni mešetarji in prekupci ponujajo in plačujejo kmečnim gospodarjem za njihove pridelke in njihovo živino, ter med cenami industrijskega blaga, ki ga mora kmet kupovati, vzbuja med narodom vedno globljo nevoljo in ga brezpogojno vodi k razmišljanju o potrebi zadružne samoobrambe in samopomoči v zadrugah. Ljudje z zanimanjem slede poročilom in razpravam o teh problemih ter se tudi sami oglašajo v razpravi s svojo besedo.

V Sv. Emi je bila v nedeljo ustanovljena nova krajevna organizacija JRKD pod vodstvom gg. županov Maksa Slivnika iz Roginske gorice in Janeza Murka iz Sv. Eme ter še več odličnih mož iz tamošnjih občin.

Shod v Lembergu je vodil predsednik tamošnje krajevne organiyacije JRKD, posestnik in župan g. Mernik.

Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurana »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno dobro starejšim ljudem. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Konglomerat v Kočevju

Kočevje, 7. decembra

Ako gremo v Kočevju po Glavnem trgu, spodnjem ali zgornjem, bo prstov na eni roki preveč, ako bi hoteli prešteti tiste mestne hiše, v katerih so gospodarili tudi očetje sedanjih gospodarjev. Da se pa delavstvo, uslužbenstvo itd. menjuje, je pa itak notorično. Kočevje je torej izrazito, v Sloveniji brez dvoma najbolj izrazito **kolonizacijsko** mesto. Ako se doselijo naseljenci iz najbližnje okolice, so po večini Kočevarji — Nemci, ako se iz ostalega sreza, so Slovenci. Je pa tudi naseljenih zlasti veliko Primorcev, ki so idealno vodilni element v mestu, dalje precej Srbohrvatov, ki imajo celo svojo pravoslavno cerkveno občino. Nemcev je pa tudi nekaj Koroščev, Tirolcev, Avstrijcev, čeških Nemcev itd. — z eno besedo, Kočevje predstavlja tipičen **ljudski konglomerat,** v katerem je 60% Slovencev, 7% Srbohrvatov, ostali so pa Nemci in druge narodnosti.

Da je v takem narodnostnem kotlu sredi deloma nemške bližnje kmetske okolice važno, **kako nastopajo v njem naša oblastva, kako predstavljajo različna združenja** pred javnostjo **državo** in **nacijonalno idejo,** leži na dlani. Važno je to za **ugled** države in za **bodoči razvoj.** V tem pogledu je razveseljivo dejstvo, da se baš v Kočevju polaga velika **važnost** na državne praznike, zlasti na 1. in 17. december. Kakor prejšnja leta je tudi letos praznovanje 1. decembra uspelo nad vse lepo. Glavno zaslugo na krasnih patriotičnih prireditvah imajo ravno naši srednješolci. Ti so priredili pod okriljem državne realne gimnazije po cerkvenem opravilu lepo uspelo akademijo s petjem, deklamacijami, svečanim govorom (prof. dr. Grad), recitacijami in violinskimi točkami. Ko se je svečanost zaključila z »Bože pravde« je malokatero oko staršev in prijateljev mladine ostalo suho. Popoldne je priredil tudi Sokol akademijo v proslavo državnega praznika. Tudi ta prireditev je v prvi vrsti s pomočjo sodelovanja naših srednješolcev Sokolov, zlasti vzorne telovadne vrste, uspela sijajno. Da je bilo mesto ves dan v zastavah in da je vse delo počivalo, se razume po sebi. Veselilo bi nas pa bilo, ako bi bili pri teh prireditvah v proslavo državnega praznika videli tudi one drugorodce, ki so ob reševanju vprašanj, posebno ako gre za njihova stremljenja, bogato patriotični v besedah...

Bolnišnica na dražbi

Beograd, 7. decembra.

Društvo beograjskih zdravnic ima svojo bolnišnico na Dedinju, s katero nima sreče. Nedavno so bile hude polemike med staro in novo upravo bolnišnice, sedaj pa je stavljen predlog, naj bi se bolnišnica prodala — na dražbi. Ta predlog je stavil odvetnik neke tvrdke z avtomobili zaradi dolga od 69.204 Din.

Prejšnja uprava bolnišnice je pri dotični tvrdki pred tremi leti kupila osebni avto za 140 000 Din in ostala dolžna. Ob izmenjavi uprave se je dobila vsota od 100.000 Din in je nova uprava bolnišnice skušala skleniti nekako poravnavo glede avtomobilskega dolga, ki pa ni uspela ter je po plačilu 100.000 Din s stroški vred ostalo še na dolgu 69.204 Din. Če ne bo ta dolg v kratkem roku poravnan, bo bolnišnica s svojim inventarjem vred res prišla na dražbo.

Kako se je Tone ogibal kolesa in avtomobilov

Ljubljana, 8. decembra.

»Trikrat zaporedoma me je domala povozil avtomobil, nu, potem...«

»Kaj potem? je vprašal dalje policijski uradnik pravkar aretiranega Toneta Gruma.

Zopet ni bilo odgovora.

»Eh, nič! « se je odrezal po kratkem premisleku 26-letni fant. »Takole je bilo: V Ljubljani živim že nekaj mesecev. Svojih ljudi nimam in celo ne vem, kako je bilo ime materi in očetu. Zdaj se zadržujem navadno na ‚Stokglajzu', kjer nas nikoli ne zmanjka in dobim tudi sem pa tja kak priložnostni zaslužek. Včasih pijemo, velikokrat pa nam krulijo želodci. Danes sem jo mahnil na izprehod po mestu. Gledal sem izložbe in se ustavljal pred gostilniškimi vežami, kjer je pri kuhinjah udarjal na ulico duh po golažu. Bil sem lačen in žejen, pa tudi kadil bi rad. Seveda sem bil nekam zamišljen. Zaradi tega tudi nisem čul hupanja avtomobilov, ki so me odrivali s ceste. Res, trikrat sem domala ostal pod kolesi. Tako sem prišel naposled nazaj na Dunajsko cesto, kjer sem ugledal pred trafiko naslonjeno kolo. Verujte mi, moje pozornosti ni zbudilo v toliko kol kakor velik čik, ki je ležal spodaj. Pobral sem tisti ogorek cigarete, kolo sem pa samo pošlatal. Nisem ničesar nameraval z njim. Hotel sem na kolo, ki je bilo tam brez nadzorstva, samo popaziti.«

»Ojej, tole pa ne bo držalo!« se je nasmehnil uradnik.

»Seveda je bilo tako...«

»Lastnik kolesa, ki vas je zasačil, pravi, da ste kolo že držali za krmilo in sedež. Prav tedaj ste nameravali zasesti kolo.«

»Mož se je motil. Tudi je krivica, da me je izročil stražniku. Samo popaziti sem hotel na kolo. Še nagrado bi mi moral dati lastnik...«

»Bežite, bežite, Tone Grumov, petnajstkrat ste že bili kaznovani, kdo bi vam verjel bajke.«

»Nu, saj nič ne rečem — zato sem se hotel vsesti na kolo, da bi se laglje ogibal teh preklemanih avtomobilov.«

»A tako torej. Vse kaže, da ste se nameravali ogibati avtomobilov na ta način, da bi ukradeno kolo čimprej prodali in se ognili z denarjem v gostilno. Ognili ste se jim pa tudi tako: Stražnik, odpeljite Toneta v zapor!«

Zvočni kino Ideal

Nepreklicno zadnjikrat

Grandiozno filmsko delo!
Film, ki Vas bo zadivil kot še nobeden!

Ljubezen o polnoči

film strasti, ki se je kasneje razvila v globoko ljubezen.

Daniela Parola
Hans Adalbert Schlettow

Peter Bačev in Alfred Loretto

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer

Smrt pod vozom listja

Poljčane, 8. decembra.

Nenavadna smrtna nesreča se je zgodila v ponedeljek popoldne v Mostečnem pri Makolah. 64letni oženjeni Anton Lepej se je odpeljal popoldne z voznikom Antonom Kozličem v gozd po listje. Ko sta se nazaj grede vračala s težko naloženim vozom, ju je pot vodila po visečem hribu. Voznik Kozlič je bil spredaj pri volih, a Anton Lepej se je opiral ob voz, da se ta ne bi prevrnil.

Na ostrem ovinku pa se je voz nagnil s tako silo, da ga Lepej ni mogel več obdržati. Voz se je podrl z vso težo nanj in ga pokopal pod seboj. Nesrečnik je prišel z glavo pod drog vozne lestve in se zadušil, ker voznik voza sam ni mogel dvigniti. Ko je prišla pomoč, je bilo že prepozno. Ponesrečenca so pokopali v sredo v Studenicah pri Poljčanah.

KAM KJE V ZAGREBU?

HOTEL MILINOV
Zagreb
NA JELAČIĆEVEM TRGU

Tekoča topla in mrzla voda v vseh sobah. Telefon v sobah in ves ostali komfort. — ZMERNE CENE. 219

HOTEL IN RESTAVRACIJA KOVAČ,
ZAGREB, GAJEVA ULICA ST. 31. TELEFON 73-35.

Zajamčeno čiste sobe po 25—35 Din. Prvovrstna domača kuhinja. Izbrana naravna vina. Veliki in mali restavrat. Pri bivanju preko 24 ur 15% popusta. — Priporoča se lastnik DJURO PAJIĆ. 261 a

NEKAJ POVSEM POSEBNEGA
je preizkušena lilijina mlečna krema PARACELSUS. S svojim nedosegljivo milim delovanjem na kožo se ta krema izkaže kot idealno sredstvo na nego lepote. Zahtevajte izrecno Paracelsus lilijino mlečno kremo in energično zavrnite, če se vam ponudi kaka slična krema. PARACELSUS k. d. ZAGREB 3.

HOTEL „ASTORIA"
ZAGREB, Petrinska

Najmodernejši hotel Zagreba. Eno minuto od glavnega kolodvora. Najmoderneje z vsem komfortom opremljene sobe. Najcenejše in najizbornejše bivanje v Zagrebu. 315

Zahtevajte samo
Pechovo Antracen črnilo,
ki je izvrstne kvalitete. 317

Zanimiv muzej monopolskega urada

Beograd, 8. decembra.

Oblastni monopolski inspektorat v Skoplju ima po iniciativi in trudu monopolskega svetnika g. Vuličevića zanimiv muzej, ki je prvi svoje vrste v naši državi in tudi drugod po svetu najbrž ne bo našel dosti primerov. V tem muzeju je namreč razstavljeno vse o kulturi in uporabi tobaka.

Ta tobačni muzej se nahaja v skromnih prostorih, ki jih je dal na razpolago monopolski inspektorat, odnosno njegov oddelek za tobačni monopol, zaslužil bi pa velike in primernejše prostore zaradi velike vrednosti svojih zbirk in zaradi velikega zanimanja, ki ga je deležen tudi od strani tujcev. V oddelku tobačne kulture so poleg vzorcev tobačnih domačih in tujih sadežev tudi vzorci zemlje ter izčrpni podatki v statističnih tabelah in slikah o uspevanju in gojenju posameznih vrst. Iz bogate zbirke drugega oddelka je razvidna kakovost tobaka iz vseh naših pokrajin, najizčrpnejše pa so obravnavani nasadi Južne Srbije. Med njimi prednjačijo nasadi iz okolice Radovišta, za njimi pa se vrstijo strumiški, skopski, vranjski in prilepski tobačni nasadi.

Zbirke sredstev za prepariranje tobačnih listov vsebuje prav vse, kar je od nekdaj pa do danes v rabi pri samih producentih in kar se uporablja v tobačnih delavnicah. Tako n. pr. je razstavljenih preko 20 tipov sušilnic od najprimitivnejših lesenih okvirjev do modelov vseh modernih naprav v tobačnih tovarnah.

Mnogo kurioznosti najdemo v oddelku tobačnih tihotapcev. Tu so ponazorjeni raznovrstni njihovi triki, med blagom, ki jim je bilo zaplenjeno, pa vidimo tobačne izdelke iz vseh delov sveta.

V službo tega zanimivega muzeja je monopolska uprava pridelila nekaj dnevničarjev, s časom bo pa gotovo posvetila vso pozornost tej ustanovi.

Radio

Petek, 9. decembra.

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Nekaj zanimivosti o zraku (J. Žabkar). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Beneška Slovenija. — 19: Francoščina. — 19.30: Zdravstveno predavanje. — 20: Komorni trio. — 21: Salonski kvintet. — 22.15: Čas, poročila.

Sobota, 10. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18: Angleščina. — 18.30: Gimnastične vaje. — 19: Poglavje iz sociologije. — 19.30: Iz zgodovine filozofije. — 20: Prenos mednarodnega jugoslovenskega koncerta iz Beograda (godba kraljeve garde). — 22: Čas, poročila, plesna glasba na ploščah.

BEOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 17.30: Pesmi. — 19: Lahka godba. — 20.30: Mednarodni koncert jugoslovenske glasbe. — 22.20: Ciganska godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Koncert orkestra. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.10: Godba za ples. — PRAGA 19: Prenos iz Brna. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.45: Mešan program iz Moravske Ostrave. — BRNO 19.30: Operetna revija. — 20.30: Prenos koncerta iz Beograda. — 22.45: Zabaven program. — VARŠAVA 18: Lahka godba. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 22.05: Chopinove klavirske skladbe. — Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Koncert orkestra. — 15.15: Pevska ura. — 16.45: Študentovske pesmi. — 18: Orkester. — 19.40: »Šlagerji«. — 20.15: Grieg »Sigurd Jorsalfar«. — 22.30: Lahka glasba. — BERLIN 20.30: Mikrofon na sprehodu. — Plesni večer. — KÖNIGSBERG 20: Zabaven program. — 22.45: Prenos iz Mühlackerja. — 24: Mojstri jazza. — MÜHLACKER 20: Zabaven večer. — 22.45: Noćni koncert. —

Kofein je strup? Popolno varnost Vašemu zdravju jamči samo kava Hag brez kofeina!

Skok čez kožo 10. XII. Tabor

Domače vesti

+ **Odlikovanja.** Na predlog ministra za notranje zadeve so odlikovani: načelnik upravnega oddelka banske uprave v Ljubljani dr. Leon Staré z redom belega orla 5. stopnje; načelnik splošnega oddelka banske uprave v Ljubljani dr. Fran Vončina z redom sv. Save 3. stopnje ter načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje dr. Fran Dolšak istotako z redom sv. Save 3 stopnje.

+ **Spremembe v sodni službi.** S kraljevim ukazom so imenovani: sodniški pripravnik Fran Logar za sodnika pri okrajnem sodišču v Konjicah, premeščena pa sta po prošnji sodnik Karel Plejweis iz Trebnjega v Kranjsko goro, sodnik Maks Petrič pa iz Konjic v Trebnje.

+ **Nova katoliška cerkev v Beogradu.** V Beogradu je bila posvečena novozgrajena frančiškanska cerkev sv. Antona. Načrte za to cerkev je izdelal znani ljubljanski arhitekt profesor Plečnik.

Ob petkih, bratci, rečem vam le k Slamiču me mika, poceni tam se posladkam s porcijo slanika. 14954

+ Naši v Ameriki. Franc Rožnik, doslej uslužben pr. jugoslovenskem poslaništvu v Washingtonu, bo v kratkem otvoril odvetniško pisarno v Detroitu. — Iz Chicaga je bil deportiran v staro domovino Fran Košič, primorski rojak, ki je prej bival v Clevelandu, v zadnjem času pa v Chicagu. Deportirali so ga zaradi komunistične agitacije. Dosegel je le toliko, da ga niso poslali v Italijo, marveč v Nemčijo. — V Chicagu se je nedavno ustrelil rojak Janez Pisk, star 39 let, doma z Gorenjskega. Zapušča ženo in dva otroka. Vzrok samomora ni znan. — V mestu Flyju je umrl Peter Stark, star 37 let, ki se je v ameriški armadi udeležil svetovne vojne in od takrat ni bil več zdrav. Pogreba se je udeležila tamkajšnja postaja Ameriške legije, ki je ob gomili oddala salvo v zadnji pozdrav svojemu tovarišu. — V Milwaukeeju je v starosti 70 let preminila Frančiška Kolenčeva, po rodu iz Petrovč v Savinjski dolini. V Ameriko je prišla pred 11 leti. — Istotam je umrl Jože Vertin, eden najstarejših tamkajšnjih slovenskih naseljencev. Doma je bil iz Dublic pri Črnomlju. Zapušča dva sina, od katerih je eden zdravnik. V Ameriko je prišel pred 50 leti. — V Nanticoki je preminil Fran Junc. Ubila ga je elektrika v rudniku. Zapušča vdovo in štiri otroke. — V Blairtownu je umrla rojakinja Helena Pivkova, doma iz Žabnice na Gorenjskem, stara 42 let. V Ameriko se je preselila pred 20 leti. Zapušča moža in dva sina. — V Alleganu je preminil ugleden rojak Matej Spreitzer, doma iz Semiča na Dolenjskem. Še v mladih letih je zapustil rojstni kraj, se izselil v Nemčijo, od tamkaj pa v Ameriko. Mučil se je v rudniku, dokler ni izgubil desne roke. Ostala leta je preživel na farmi v Alleganu.

Triglavske strmine

prvi slovenski, visokogorski film o mogočni Triglavski severni steni. Skrajno nevarno a vedno veselo življenje naših najboljših plezalcev in planincev. »Veleturist« DANILO.

Premijera v petek 9. t. m. ob 9. uri zvečer

KINO DVOR

Od sobote dalje redne predstave ob 4., 7. in 9. uri. — V nedeljo ob 3., 5. 7. in 9. uri. 14985

+ **Zemlja je zasula kočijaža.** Na Krugah pri Zagrebu je zemlja zasula kočijaža Mateja Blagušević, ki je po naročilu gospodarja na Prulah kopal pesek. Zasul ga je plaz, v katerem se je Blagušević zadušil.

+ **Ženska noga med kolesi lokomotive.** Na kolodvoru v Somboru so predvčerajšnjim uslužbenci na kolesih lokomotive opazili žensko nogo v svileni nogavici. Ugotovilo se je, da je na kolodvoru v Senti vlak povozil neznano žensko in jo grozno razmesaril.

+ **Oderuh na zatožni klopi.** V Kumanovu se vrši razprava proti Dimitriju Narančiću, uglednemu in bogatemu meščanu. Obtožen je, da je od seljakov zahteval in dobival po 120 odst. obresti za posojeni denar. Obravnava bo trajala več dni.

+ **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

+ **Zdrave bele zobe brez zobnega kamna ohrani „Diana“ zobna pasta.** Cene normalni tubi 5 Din, dvojni 8 Din.

Iz Ljubljane

u— **Za koncert koroške narodne pesmi** vlada v našem mestu veliko zanimanje. To dokazuje prodaja vstopnic, ki se v Matični knjigarni. Prosimo občinstvo, ki namerava posetiti koncert in še nima vstopnic, da si kupi vstopnice že v prodaji v naprej, ker se je upravičeno bati, da bo zadnji dan zmanjkalo sedežev. Koncert bo prav gotovo odličen. Vsi, ki ljubimo koroško narodno pesem, jo bomo slišali v soboto zvečer od njenih najboljših, najidealnejših interpretov, od koroških fantov in mož samih. Kakor je mehka koroška narodna pesem po svojem čustvu in melodiji, prav tako mehki in blagoglasni so tudi glasovi naših Koroščev. Pevci so dobro izvežbani, zato nai nihče ne zamudi prelepega večera. Opozarjamo tudi da se bo po koncertu vršil v veliki dvorani prijateljski sestanek. Na sestanku bodo nastopali naši zbori, koroški pevci, sodeloval bo pa tudi orkester »Sloge«. Cene so nizke: od 8 do 30 Din. Posebno še opozarjamo na tiskani spored, ki se dobi v prodaji v naprej.

u— **Člani koroških pevskih zborov iz Brnce, St Janža, Kotmare vesi, Škocijana in Lipe** se pripeljejo v Ljubljano 10. t. m. malo pred pol 13. z gorenjskim poštnim vlakom. Ljubljansko občinstvo in člane pevskih zborov prosimo da pridejo na glavni kolodvor k sprejemu bratskih pevcev iz Koroške.

u— **Velik koncert.** Dne 12. t. m. bo v Unionu izvajala »Sloga« znamenit Bachov »Božični oratorij«. Kdor pozna to delo, ne bo zamudil prilike da ga čuje. Za nizko vstopnino bo čul oratorij, ki prekaša druga podobna dela po svoji svežosti, razgibanosti in veselosti. Solistične partije bodo izvajali naši znani in priljubljeni pevci: Lovšetova Škerlj-Medvedova Gostič in Rus. Vstopnice v Matični knjigarni.

u— **Bojevniki in vojaki svetovne vojne.** Pripravljalni odbor je pripravil vse potrebno za osnovanje krajevne skupine Ljubljana - Bežigad za kolodvorski, bežigrajski in šišenski okraj ter vse tovariše, brez razlike, vabi, da se v soboto 10. t. m. ob 20. udeležijo ustanovnega občnega zbora v Prešernovi sobi restavracije Novega sveta na Gosposvetski cesti. — Pripravljalni odbor Zveze bojevnikov, krajevne skupine Ljubljana-Bežigrad.

u— **Izredno lepi kulturni filmi** danes nepreklicno zadnjikrat ob pol 3. na sporedu ZKD v Elitnem kinu Matici, ki nam kažejo krasne prizore iz življenja živali, zlasti o ljubezni in družinski zvestobi, pa tudi presenetljivo podobnost nekaterih živali in ljudi, ki je sicer ne opazimo. Nekaj posebnega je film, ki nam kaže nevidne oblake, valovanja toplega zraka, ki ga seveda ne vidimo, le pa zelo zanimivo in igra v človeškem življenju važno vlogo. Prekrasni so prizori z ekspedicije dr. Henricha Schulza v močvirnato ustje Dunava v Rumuniji. Sploh so ti kulturni filmi res to, kar morajo biti taki filmi, namreč izredno poučni in zanimivi. Takih filmov v Ljubljani še nismo videli.

Šolski otroci

so najbolj izpostavljeni nalezljivim boleznim. Proti vhajanju klic skozi duplini ust grla vam bodo najbolj poma gale priljubljene

DOBIVAJO SE V VSEH LEKARNAH

CENA ZAVOJČKU DIN 8.—

u— **»Tango ljubezni« R. Stolzova operета s priljubljenim Willyjem Forstom na filmskem sporedu ZKD.** Eden najbolj priljubljenih filmskih igralcev Willy Forst bo od sobote naprej zabaval občinstvo v najlepšem svojem filmu „Tango ljubezni“. Zopet bodo oživele Stolzove popevke o »bajki o sreči«, „Ti si moja Greta Garbo“ in „Maskola“ in druge. Poleg Forsta bomo videli lepo Fee Malten, Oskarja Karlweisa, Ernsta Verebesa in Paula Vincentija. Lepa operета, ki bo nudila poleg užitka na lepem petju in muziki tudi obilo zabave slehernemu posetniku, se priporoča sama. Prva predstava bo v Elitnem kinu Matici jutri v soboto ob 14.15.

u— **S smučmi in fotografsko kamero po planinah.** Predavanje, ki ga bo imel znani mariborski fotoamater in planinec g. Vlado Cizelj na to temo, se bo vršilo ob predvajanju 160 krasnih diapozitivov v ponedeljek ob 20. v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti. Vstopnina za osebo 4 Din, dijaki 2 Din, člani Fotokluba Ljubljane z redno izkaznico imajo prost vstop. Opozarjamo na prireditev vse prijatelje zimskega sporta in fotografske umetnosti.

u— **Društvo „Soča“** priredi 18. t. m. pri »Levu« božičnico. Odbor vabi revne in potrebne člane, da prijavijo svoje otroke najpozneje do 13. t. m. zvečer v trgovini Ivančiča v Prešernovi ulici 45. V prijavi je navesti spol, starost in število otrok in natančen naslov stanovanja. Pozneje došle prošnje se ne bodo upoštevale.

u— **Društvo Tabor** poziva vse svoje članstvo, da se v soboto zvečer polnoštevilno udeleži koroškega pevskega koncerta. Za radi tega odpade tudi običajna vaja mandolinističnega odseka.

Za preproge nespremenljiva

Smyrna volna

TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana

u— **Napaden v domači hiši.** Ko je stopil predsinočnjim krojaški pomočnik Aleksander F. v domačo vežo na Rimski cesti 17, so ga v temi napadli neznani ljudje. Vrgli so ga po tleh in mu prizadejali na glavi več poškodb. Nato so neznanci zbežali in jih poškodovanec ni mogel spoznati. Naslednji dan je moral v bolnico, kjer so mu rane obvezali.

u— **Z nožem v oko.** Včeraj zjutraj so pripeljali v splošno bolnico 7 letno hčerko posestnika Antonija Hlebčeva iz Št. Vida pri Topolščici. Dekletce je obrezovalo doma repo, pri čemer pa ji je nož nenadoma spodletel. Reva se je sunila z nožem v oko in si prizadejala težko poškodbo.

Iz Celja

e— **Žalostna obletnica.** Danes ob 10.50 dopoldne bo točno leto dni, odkar se je dogodila na železniškem prelazu pri Kristinem dvoru v Medlogu pri Celju avtobusna katastrofa, ki je zahtevala 13 smrtnih žrtev. Ko je hotel celjski mestni avtobus, ki je vozil iz Celja na Vransko s 24 potniki, v neprodirni megli pasirati savinjsko železniško progo v Medlogu, je privozil osebni vlak iz Petrovč, zadel z leve strani v avtobus ter ga treščil v dvojni brzojavni drugo. Avtobus se je razbil. Od potnikov ni ostal nihče nepoškodovan. Na kraju katastrofe je obležalo naslednjih osem mrtvecev: 70-letni zasebnik Ivan Krajnc iz Žalca in njegova 65-letna žena Ana, 68-letni posestnik in krojač Ivan Krefl iz Braslovč, 46-letna posestnica Frančiška Pristovškova iz Drešinje vasi, 60-letni upokojeni rudar Filip Posedel iz Zabukovce in njegova žena Brigita, 40-letni vinogradnik Anton Svet iz Brežic in 50-letna mizarjeva žena Ana Stanovnikova iz Žalca. Kmalu po prevozu so umrli v celjski bolnici: 30-letni posestnikov sin in lesni trgovec Anton Dobnik iz Čepelj pri Vranskem, 36-letna gostilničarka in rudarjeva žena Marija Zupančeva iz Megojnic pri Grižah, 33-letna tovarniška delavka Otilija Doblškova iz Št. Pavla pri Preboldu in 40-letni tajnik Kmetske posojilnice v Celju Ivan Krajnc. Dne 13. decembra je podlegel v celjski bolnici hudim poškodbam tudi 52-letni trgovec in posestnik Andrej Šepec iz Donje pušce pri Zagrebu. Sveži spomin na strašno katastrofo, kakršne celjska kotlina ze desetletja ni doživela, nas slej ko prej navdaja z globoko žalostjo.

e— **Sprejem koroških pevcev.** Zbor okrog 70 pevcev, članov najboljših koroških pevskih zborov bo priredil pod vodstvom pevovodje g. Ivana Kropivnika z Brnce v nedeljo 11. t. m. ob 20. koncert v Celjskem domu. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni K. Goričarja nasl. Oficielnega sprejema koroških pevcev v nedeljo ob 16. na kolodvoru se bo udeležilo tudi pevsko društvo »Oljka«. Apeliramo tudi na ostalo občinstvo, da se v čim večjem številu odzove vabilu ter pokaže svojo ljubezen do koroških bratov in njihove prelepe pesmi.

e— **O kritičnih razdobjih v razvoju otroka** bo predaval g. prof. Gustav Šilih iz Maribora v ponedeljek 12. t. m. ob 20. na Ljudskem vseučilišču v risalnici meščanske šole. Na to predavanje opozarjamo vse, ki se zanimajo za vzgojna vprašanja, zlasti starše.

e— **Krstna predstava domačega filma.** Drevi bo v Mestnem kinu krstna predstava prvega jugoslovenskega zvočnega filma »Melodija 1000 otokov«. Film je režiral in izdelal Celjan g. Maks Osvatič ml., ki igra tudi glavno vlogo. O filmu smo že nedavno poročali. Za film vlada veliko zanimanje.

e— **Prvi sneg.** V sredo popoldne je jelo v celjski kotlini snežiti. Razen na vrhovih se sneg ni mogel nikjer ustaliti. Temperatura je včeraj znatno padla.

Z Jesenic

s— **Sprejem koroških pevskih zborov.** V soboto 10. t. m. bodo prispeli z vlakom ob 10. dopoldne na Jesenice koroški pevci, ki bodo koncertirali v Ljubljani, v Celju in v Mariboru. Da bratske pevce ob prihodu na jugoslovenska tla dostojno pozdravimo, vabimo občinstvo, da se sprejema udeleži v čim večjem številu. Pododbor KKS.

Iz Ptuja

j— *Premestitev.* Vodnik orožniškega voda poročnik g. Božidar Vasikić, po rodu iz Čačka, ki je bival v Ptuju nad eno leto dni, je bil premeščen na novo službeno mesto v Šibenik. G. Vasikić je bil med ljudmi zelo priljubljen. Začasno vrši dolžnosti vodnika narednik g. Kujass, komandir orožniške postaje pri Veliki Nedelji. Po službeni potrebi je premeščen iz Ptuja finančni nadpreglednik g. Ocepek Vinko v Gorenjo vas. Obema želimo na novih mestih obilo sreče!

j— *Pomanjkanje vode v javni bolnici.* Naša javna bolnica, ki je dobila letos poleti nova moderna stranišča na vodo, je glede na to, ker v Ptuju nimamo vodovoda in ima bolnica samo en studenec, občutila veliko pomanjkanje vode. Te dni se je mudil v Ptuju od banske uprave, hidrotehničnega oddelka, g. inž. Stanko Maček, ki je mnenja, da bi si bolnica morala zgraditi najmanj dva globlja studenca, ker bi se edino na ta način dalo odpomoči sedanjemu pomanjkanju vode. Ako ni zadosti vode, nove higijenične naprave prav nič ne koristijo.

j— *Iz pasjega gobca ukradel zajca.* Te dni se je mudil g. dr. Kobačič iz Maribora v svojem lovskem revirju v Prepolah na Dravskem polju na lovu, na katerega je povabil tudi lovskega paznika Laha Jenneja iz Starošincev, ki je imel s seboj svojega psa. Za ta lov je izvedel tudi neki Maha Horvat iz Prepol, ki se je skril ob meji revirja v grmovje ter prežal na psa. Ko je pes z zajcem v gobcu pasiral grmovje, ga je Horvat udaril tako močno, da je pes izpustil Zajca, katerega je potem Horvat pobral in izginil v gozdu. Horvat je ovaden sodišču.

Iz Prekmurja

pm— **Smrt dolnjelendavskega zdravnika.** V sredo so pokopali dolnjelendavskega zdravnika g. dr. Brünnerja Jožefa. Pokojnik je bil dolga leta občinsk zdravnik in predsednik izraelitske obč ne. Bil je v Dolnji Lendavi in vsej okolici zelo znana osebnost. Z njim je legel v grob občan, kakršnih je imela Dolnja Lendava malo. Udejstvoval se je v vsem javnem življenju našega mesta. Bil je vzgojen v madžarskem duhu in je kot tak ostal vse svoje življenje, vendar pa je bil napram našim oblastvom in tudi našemu življu strpen in zelo odkrit značaj. Zato je imel zelo lep pogreb, na katerem se je zbralo številno prebivalstvo Dolnje Lendave z občinskim odborom na čelu. Naj mu bo lahka zemlja po dolgi bolezni!

Iz življenja na deželi

BREŽICE. Gasilno društvo iz Zakota je priredilo v Narodnem domu igro »Lahko noč« in »Fejst fant«. Igra je prav lepo uspela, za kar se imamo zahvaliti spretnemu vodstvu in pa igralcem. — V zadnjem času se je začelo tudi naše mesto modernizirati. Naš velezaslužni župan g. Zupan je kupil Thieryjevo zgradbo, ki je že odstranjena, kakor tudi Grobuškovo zgradbo, ki je ovira uresničenju že več desetletij projektirane in prepotrebne ceste, kajti mesto Brežice se more razvijati le v tej smeri. Odprto pa ostane še vprašanje združenja občin Brežic in Zakota. Delna združitev bi bila mestu in okoličanom koristna.

DOMŽALE. Gospodinjsko šolo vod letos gdč. Olga Plevelova v Sokolskem domu. Šola je bila uradno razpisana za 12 učenk, prijavilo se jih je pa 28. Zaradi pičlo odmerjenega števila, ki je najbrž v zvezi z majhnimi prostori v domu, je moralo vodstvo odsloviti nad polovico prijavljenk. Ker je vsako leto med našimi dekleti za to važno ustanovo veliko zanimanje, bi bilo potrebno, da bi dalo oblastvo možnost udeležbe vsem ki bi se rade učile gospodinjstva.

POLJČANE. Naše gasilno društvo se je zadnja leta zelo povzdignilo in je na glasu kot eno najboljših podeželskih društev. Že več let razpolaga z moderno motorno brizgalno in pripadajočim avtom. V svojem domu ima vzoren red, vse je vsikdar na svojem mestu. Da je vse tako zgledno, je zlasti zasluga večletnega načelnika in nekaterih starejših članov, ki so žrtvovali že dokaj prostega časa v prid človekoljubnega društva. Njihove zasluge niso znane samo gasilski zvezi, ampak je segel sloves celo do sobratov Čehoslovakov. Od Češkoslovaške gasilske zveze so prejeli ti vrli gasilci priznanje v obliki častne medalje in diplome. So to: načelnik g. Josip Baumann, dalje župan iz Pekla g. Anton Medved ter gg. Adolf Baumann in Josip Gajšek. Odlikovanje jim je bilo izročeno te dni v Gasilnem domu od funkcionarjev naše gasilske zveze ob navzočnosti vsega zbranega moštva in s primernimi nagovori. Čestitamo!

ROGATEC. Otvoritev kina »Rogatec« v soboto 10. t. m. ob 20. in v nedeljo 11. t. m. ob 15. in 20. Spored: »Kalvarija zabranjene ljubezni«, drama v 7 dejanjih.

Kriza

Kot pošast ograža ta beseda našo dobo in preti nas vse pogoltniti. Ako hočemo kljub temu, da se obdržimo, moramo imeti več optimizma, več zaupanja v lastno moč. Popuščanje duševne energije je često posledica oslabljenega organizma. To pomeni, da je treba najprej zbrati nove telesne moči, pa se bosta energija in veselje do življenja vrnila sama od sebe. Pijte za predjužnek in med kosilom in večerjo čašico OVOMALTINE, pa postane vaša odporna moč večja!

Britvica za one, ki hočejo da bodo dobro obrili

PLETENINE
ZA GOSPODE: TYRŠEVA C. 9
ZA DAME: TYRŠEVA C. 20

SREDIŠČE OB DRAVI. Glede na članek z dne 4. t. m. velja pripomniti: Igra »Divji lovec« se je na našem odru igrala že pred 10 leti. Sedaj ko nastopajo sami mladi igralci, ki so v pretežni večini letos prvič stopili na oder, je uspeh vsekakor odličen. Vloge so bile dobro razdeljene. Stari Zavrtnik je bil prav dober, ravno tako tudi Lisjakov Gašper, Majda in Tonček. Janez je igral dobro z malimi napakami. Želeti bi bilo le malo večje točnosti, reda in discipline. Igra se je ponovila, a drugič ni prinesla tega, kar se je splošno pričakovalo. Obisk je bil odličen. Dvorana je bila prvikrat nabito polna in publika je s tem dala mladim igralcem največje priznanje. Naš dramatski odbor je sklenil uprizoriti na Štefanovo igro »Rožmarin«, ne pa »Knjižničar«, kakor je to kritik pisal v omenjenem članku. Kar se pa tiče »šoloobveznih otrok«, je to neosnovan očitek. Šolskih otrok nimamo pri odseku, pač pa imamo nekaj mlajših dijakov in dijakinj. Saj je tudi naš režiser br. Edvard Pajek star komaj 18 let, zakaj bi torej morali igralci biti sami starejši? Pripomnim le še, da odseka ne vodi režiser br. Edvard Pajek temveč odbor pod predsedstvom br. Jožeta Veselka. Br. Pajek je prevzel le režijo »Divjega lovca«. Kritik priporoča odboru, da večjih vlog ne daje »šoloobveznim otrokom«. Kdaj pa je odbor to storil? Že iz tega se jasno vidi, da je namen kritika čisto osebne narave, zato odbor njegove »sodbe« ne more upoštevati. — Odbornik.

Sport

Zaključek glavne skupščine JLAS

Zaključek skupščine je tvorila razprava o znižanju kazni reprezentativcev, referat saveznega zdravnika in člana zdravstvene komisije saveza sportnih savezov, g. dr. Dolničarja o temi: »Ali je lahka atletika za ženske koristna« in predlog Haška o osamosvojitvi ženskega lahkoatletskega sporta.

Pri razpravi o znižanju kazni reprezentativcev, ki so brez obrazložitve izostali od potovanja v Atene oziroma ki so nekaj zakrivili v Atenah, se je uvodoma soglasno ugotovila krivda kaznovanih, istočasno pa je prišlo do izraza vprašanje, ali se lahko zahteva od amaterja, da proti svoji volji in brez važnih razlogov odpotuje za 14 dni, kakor je bil slučaj za Atene. Kazni vseh reprezentativcev so bile znižane za polovico, in sicer atletom Manojloviću (Concordia), Kallay B. (Marathon) in Jamnickemu (Hašk) od enega leta na šest mesecev, Novakoviću (BSK) in Stefanoviću (Jugoslavija) od 18 na 9 mesecev ter Fućanu (Hašk) od šest na tri mesece. Zadeva atleta Skoka (Primorje) še ni rešena in mu je še vedno prepovedan vsak nastop. Kazen ASK Primorja, črtanje iz članstva saveza, in odbornika JLAS Sava Sancina, šest mesecev neizvrševanje funkcij, sta bili soglasno potrjeni. Za atleta Novakovića je bilo sklenjeno, da do nadaljnjega ne more biti postavljen v reprezentanco države.

Na podlagi strokovnega referata o ženski lahkoatletiki dr. Dolničarja je bil na predlog Haška soglasno sprejet sklep glede osamosvojitve ženske lahke atletike. Ta sklep nas navdaja z upanjem, da bodo ženske lahko posvetile vso skrb samim sebi in izvršile vse ono, kar je potrebno, da v bodoče tudi ženska atletika postane važen faktor v pokretu za propagando in širjenje narodnega zdravja.

Glede sodelovanja med Sokolstvom in lahkoatletiko je bilo sklenjeno, da morajo klubi v posameznih mestih skušati doseči čim večje sodelovanje s sokolskimi društvi in organizirati delovne zajednice sokolskih in sportnih društev ki bi sporazumno reševale vsa lokalna vprašanja. Dočim imamo med Sokolstvom z ene strani in plavalnim ter zimsko-sportnim savezom že dalj časa sklenjeno pozitivno sodelovanje, se nahaja pri lahkoatletskem sportu to vprašanje na mrtvi točki že tri leta. Nerazumljiva se nam zdi ta ugotovitev, ker vemo, da je baza sodelovanja ne samo možna, temveč absolutno potrebna. JLAS nam pa je dosedaj ostal dolžan pojasnitev, v katerih bistvenih točkah ni mogel do danes priti do soglasja!

Delegat BSK g. Laza Jovanović je ob zaključku referiral o delu komiteja v Beogradu.

Tehnični referent je slednjič omenil spremembe tekmovalnih določil, sprejetih na kongresu FIAA, ki so tudi za nas merodajne: a) pri skoku ob palici velja kot neuspeli poizkus dotik tal s palico za pravokotno ravnino prečke; b) pri metu krogle je dovoljeno nositi okoli ročnega zgloba elastični ovoj; c) pri metu kladiva je dovoljeno dotakniti se tal ob začetku kroženja; d) merjenja se morajo vršiti v desetinkah sekunde do vključno 1000 m, na daljših progah pa v petinkah; e) tekališče in ostali tekmovalni teren sme imeti maksimalen padec 1 : 1000, da se lahko verificirajo rekorde; f) pri stafetnih tekmovanjih morajo v predtekih in finalu nastopiti isti tekmovalci, le da se lahko menja njih vrstni red; g) pri petoboju in desetoboju so dovoljeni največ štiri napačni starti; po dveh napačnih startih se tekmovalec pomakne nazaj za eno stotinko proge; po dveh takih kaznih se tekmovalec izključi od tekmovanja v dotični konkurenci.

Tekmovanje za Tivarjev pokal. Na igrišču Maribora se je včeraj popoldne odigrala tekma za Tivarjev pokal. Srečala sta se na igrišču moštvi varaždinske Slavije in Maribora. Po lepi vseskozi zanimivi tekmi so zasluženo zmagali gostje v razmerju 5 : 4 (1 : 1, v podaljšku 4 : 4). Mariborsko moštvo je nastopilo z mnogimi rezervami in zaradi tega ni podalo pričakovanega lepega nogometa. Sodil je površno g. Skala.

Nogomet v nedeljo. Pojutrišnjem se začne tekmovanje med ljubljanskimi klubi za pokal. Na tem tekmovanju, katerega dobiček se bo uporabil za brezposelne igralce, bodo nastopali: Svoboda, Hermes, Korotan, Slovan, Grafika in Jadran. Na Hermesovem igrišču nastopi ob 13. par Slovan : Jadran, ob 14.30 pa Svoboda : Hermes. Na igrišču Korotana na Rakovniku pa igrata Korotan : Grafika.

Službeno iz LNP. Danes ob 20. seja u. o. v Delavski zbornici z dnevnim redom: savezna skupščina in razpoterosti.

Službeno iz OZDS pri LNP. Za prvenstveno tekmo Maribor : Rapid v nedeljo na igrišču Maribora ob 14 se delegira g. Deržaj.

Ljubljanski zimsko-sportni podsavez ima drevi ob 20. v damski sobi kavarne Emona sejo upravnega odbora. Pozivajo se vsi odborniki, da se seje sigurno udeleže.

Smučarska sekcija. Opozarjajo se vsi člani, da se bodo vse objave sekcijskega načelstva objavljale na deski pred trgovino g. Gorca na Tyrševi cesti. Istotako dobijo vsi oni, ki žele pristopiti v smučarsko sekcijo SK Ilirije, vse informacije pri gospodu Gorcu. Dobrodošli so nam vsi prijatelji smuškega sporta. — Seje sekcijskega načelstva in tehničnega odbora se vršijo odslej naprej skupno vsako sredo ob 18.30 v kavarni Evropa.

SK Ilirija. Težkoatletska sekcija za rokoborbo ima drevi ob 19.30 zelo važen sestanek, kateremu morajo prisostvovati brezpogojno vsi atleti. Interesenti naj se zglasijo vsak ponedeljek, sredo in petek v paviljonu velesejma pri g. Neredu. — **Table-tenis sekcija.** Danes ob 19. sestanek vsega članstva na velesejmu, paviljon »J«. Pridite točno in vsi!

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 9.: Zaprto.
Sobota, 10.: Carjevič Aleksej. B.
Nedelja, 11. ob 15.: Jurček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Roksi. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek, 9.: Zaprto.
Sobota, 10.: Viktorija in njen huzar. Na korist Udruženja gledaliških igralcev. Gostuje ga. Vera Misita iz Gradca. Izv.
Nedelja, 11. ob 15.: Erika. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Adel in Mara. Izven. Znižane cene.

★

Ljubljanska drama. Druga repriza velike ruske tragedije »Carjeviča Alekseja« bo v soboto zvečer. Režijo ima Ciril Debevec. Glavne uloge: Marija Vera, Boltarjeva, Jan, Levar in Skrbinšek. Za abonma B.

Ljubljanska opera. Vera Misita, priljubljena operetna diva in operna pevka zagrebškega gledališča, ki je to sezono angažirana v Gradcu, bo gostovala pri nas v soboto 10. t. m. v opereti »Viktorija in njen huzar«. Viktorija je ena ejenih najuspelejših partij, v kateri briljira nele igralski, ampak tudi pevski.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Petek, 9.: Zaprto.
Sobota, 10.: Zemlja smehljaja. B.

Michel Zévaco: 214

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

A mahoma se je razlegel presunljiv krik. Zavpila je bila Martina! Dekleti sta se prepadeni spogledali. Nato sta obe hkrati planili proti vratom.

A vrata so se odprla, preden sta prišli do njih. Postaren mož v črni obleki je stopil v sobo, kakor da bi bila njegova; še klobuka ni vzel z glave. Za njim so stali štirje stražniki s sulicami v rokah in z grbom montmartrske opatije na jopičih. Pri oknu sta se pokazala dva druga, tako da je bil beg tudi tod nemogoč. Prišleci so bili sodnik in njegovi pomočniki!

Ko sta šibki dekleti to videli, sta kar odreveneli. Kakor dve ubogi ptičici, ki zagledata kragulja, sta se stisnili druga k drugi.

Ne da bi ju pozdravil, resnobno in važno, kakor se spodobi imenitni uradni osebi, je sodnik izpregovoril:

»V imenu visoke, mogočne in pobožne gospe Marije de Beauvilliers, opatice na Montmartru, vaju zaprem!«

Tako govoreč se je v znamenju prijetja dotaknil nesrečnic s koncem svoje palice in dodal:

»Stražniki, primite zločinki!«

In četvorica stražnikov je z mrkimi obrazi obstopila ubogi dekleti.

»Zapirate me v imenu montmartske opatice! Kaj pa imam do nje, kaj sem ji storila? Pazite se, gospod: to je nasilje nad plemkinjo, ki je sama visoka in mogočna dama in v vsakem pogledu enaka tisti, ki prihajate v njenem imenu. Sodstvu gospe opatice nisem v ničemer podrejena; meni sodi samo kralj, ki se mu bom tudi pritožila!«

A sodnik se ni zmenil za njeno ogorčenje. Z robato oblastnostjo, kakršne je bil vajen, jo je zavrnil:

»To so razlogi, ki jih boste lahko navajali pri obravnavi. Za zdaj morate z menoj, v ječo naše svete matere opatinje.«

»In če se branim?«

»Tedaj si sami očitajte silo, h kateri se bom moral zateči,« je hladno odvrnil sodnik. »Pomislite tudi, da bi z upornostjo hudo poslabšali svoj položaj.«

Bertille je spoznala, da je vsako ustavljanje zaman.

»Naj bo,« je rekla. »Vdam se sili in vas spremim. A vedite, da se bom pritožila kralju.«

Sodnik je skomignil z rameni, kakor bi hotel reči, da mu je to deveta skrb. Imel je povelje, moral ga je izvršiti — vsega ostalega mu ni bilo mar.

Bertille in Perrette sta se ogrnili vsaka s svojim plaščem, si potegnili oglavnici na obraz, se prijeli pod pazduho in odšli s samostanskimi stražniki, ki so ju obkolili.

Pri zadnjih vratih sta dva izmed Saint-Julienovih pobijačev krepko držala na pol onesveščeno Martino. Sodnik je z dostojanstveno strogostjo ukazal:

»Služkinjo izpustita. In da se nikoli več ne predrzne!«

Česa naj se služkinja ne predrzne, ni povedal, in Martina je vedela, zakaj ga ni vprašala. Prhnila je, kakor da bi ji bil vrag za petami, in se oddahnila šele, ko je bila na varnem za dvakrat zaklenjenimi, trdo zapahnjenim vrati.

Blizu Montmartrskih vrat jim je prišel naproti človek, ki je brezdelno gledal okoli sebe. Bil je Carcagne. Dolgočasil se je, pa je hotel nekoliko pokramljati s tovarišema. Ta obisk, ki ga je bil namenil Gringaillu in Escargassu, seveda ni bil nesebičen. Zaljubljeni Carcagne je upal, da bo vsaj za minuto zagledal Perrettin zali obraz.

Obstal je, da bi bolje videl spremstvo in jetnici, kakor bi bil storil vsak pohajkovalec.

»Samostanski beriči!« je zamrmral sam pri sebi.

Prejšnje čase bi bil ob pogledu na kakršnekoli služabnike zakona jadrno stisnil podplate pod pazduho. A zdaj je bil pošten, tri sto kosmatih! — zdaj se mu ni bilo bati nikogar.

Ko sta šli mimo njega, je ena izmed jetnic za trenutek privzdignila oglavnico in ga pogledala.

Dobri Carcagne je ves prestrašen poskočil.

»Tako mi papeževega trebuha!« je zastokal sam pri sebi. »To je Perrette! In ona druga je gospodična!... Kaj vraga pa delata Gringaille in Escargasse? In kaj bo rekel Jehan?«

Vse to je Carcagnu samo blisnilo po možganih. Močan je bil in se je tega tudi zavedal. Stisnil je pesti in se grozeče ozrl po stražnikih, ki so možato stopali mimo njega.

»Samo šest jih je!« si je dejal. »Mislim, da sem jim kos.«

A tedajci je videl, da to še ni bilo vse. Nekaj korakov za njimi je stopal Saint-Julien, zahomotan v svoj plašč, in za Saint-Julienom njegovih deset pasjeglavih razbojnikov. Čeprav so se držali, kakor da jim ni vsega nič mar, je bilo vendar videti, da so »stražili stražo«.

Carcagne ni bil posebno pameten, a tudi ne zelo neumen. Kakor hitro je opazil Saint-Juliena in njegove ljudi, je takoj spoznal svojo nalogo.

»Šestorica, ta bi še šla,« je dejal sam pri sebi, »a sedemnajst mož, vraga, to ni več šala! Nekaj bi jih gotovo pobil, o tem ni dvoma, toda ostali bi me odrli na meh ali pa vlekli v luknjo. Če sem pa prost, lahko kaj koristim... Tem bolj, ker je še vprašanje, kaj se je zgodilo z Gringaillem in Escargassom... Pa ne da bi mi ju bili zaklali?... Če je tako, ne vem, kaj bom storil, ali — —«

Tako misleč, je porinil rapir, ki ga je bil že na pol izdrl, v nožnico in se prihulil, kakor je vedel in znal, da ga ne bi opazili. In res je imel srečo. Nihče se ni zmenil zanj.

Od daleč jo je ubiral za jetnicama in njunim spremstvom.

Ko so prišli v Čeladarsko ulico, je sodnik z jetnicama in šestorico stražnikov krenil v zagato. Saint-Julien in njegovi ljudje so ostali pri vhodu, kakor da bi ga varovali.

Carcagne je dobro poznal vse ječe in zapore, kakor vobče vsak kraj, ki se ga je bilo bolje že od daleč ogniti. Kakor hitro je videl, da sta oddelka zavila v Čeladarsko ulico, je že vedel, koliko je bila ura.

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Solnčno sobo
z ogrevanjem ali brez, poleg Tabora oddam 2 osebama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 49899-26

Služkinjo
pošteno in zanesljivo, ki zna nekoliko kuhati, išče zdravnik z enim otrokom, na deželi. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra služba«. 49931-1

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din (16)

Vložne knjižice
kupite ali prodaste najbolje pri Komanditni družbi M. Jankole, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. 49306-16

60.000 Din posojila
proti popolni varnosti in visokim obrestim, event. tudi proti udeležbi v podjetju, iščem za podjetje, ki bo krajevno brez konkurence. Posojilo bi bilo potrebno za 2 leti. — Ponudbe pod šifro »Naložitev kapitala« na ogl. oddelek »Jutra«. 49896-16

Družabnika (co)
s kapitalom 5—10.000 Din iščem za vpeljano trgovino. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Trgovina« 49867-16

Hranilno knjižico
Ljubljanske kreditne banke z vlogo 20—40.000 Din kupim. Cenjene ponudbe prosim na ogl. oddelek Jutra pod »Likvidno«. 49923-16

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Zakaj ne pišete
radi zaslužka na: »O v a«, Ljubljana, pošt. predal 245. Za odgovor priložite 3 Din, pa boste z delom takoj pričeli. 49571-3

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Dve pisarni
svetli in mirni, oddam v I. nadstropju pri sodišču. — Pojasnila v drogeriji Hermes, Miklošičeva c. 30. 49716-19

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Parni kotel
za izparivanje sodov, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kotel«. 49621-7

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Maribor, Mlinska 8
Britje 2 Din, striženje 4 Din. — Brusimo britve in škarje. 49351-30

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Ugodna prilika
Dvotonsko harmoniko s kovčkom, zelo dobro ohranjeno poceni prodam. Ogledati med 1. in 2. uro ali zvečer od 7. ure naprej. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 49875-26

Pozor!
Prodam prvovrstno trovrstno, črno, oktavno harmoniko v najboljšem stanju ter lepimi glasovi! Ogleda se jo lahko vsak dan od 1. do tričetrt na 2. pop. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 49508-26

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Les
Kupim 100 vagonov suhih bukovih cepanic in 100 vagonov hrastovih in bukovih drv, suhih. — Ponudbe po možnosti v italijanskem jeziku na naslov Ditto Venturi, Via Chiesa Salute 9, Torino (115). 49206-15

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Opremljeno sobo
s hrano išče uradnica s 15. decembrom. Ponudbe pod »Domačnost« na ogl. oddelek »Jutra«. 49917-23/a

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Tvorniški objekt
v Slavonski Požegi primeren za vsako manjšo industrijo, z vpeljano elektriko za razsvetljavo in pogon, kanalizacijo, vodovodom in stalnim vrelcem izvrstne pitne vode, radi preselitve zelo ugodno prodamo. V mestu je električna struja za pogon izpod 2 Din za Klw. Lahko se prevzame hipotekarnih dve tretjine vrednosti proti 8% z amortizacijo, ali za gotov denar. Pojasnila daje Braća Nedela, Slav. Požega. 49161-20

Sadje

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (34)

Jabolka
razna, fina, po 2 in 3 Din kg razpošilja Postržin, Krško. 48948-34

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Zdravo vino
izvrstno, novina in starina večja zaloga po najnižji ceni naprodaj. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 49431-33

Mleko lastnih krav
»domačnost«, 70 litrov po 2 Din liter dostavim strankam na dom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 49807-33

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Telefon 2059
PREMOG suha drva
POGAČNIK
Bohoričeva ulica št. 5

Za mal denar kupiš barve, firnež i. t. d. pri tvrdki
DRAGO FRANZ
Stari trg štev. 11.

Pozor, gostilničarji, restavraterji!

Bermet vino črnino iz Fruške gore nudi B. Marinkov, Sremski Karlovci, Fruška gora, v sodih od 50 litrov naprej. To najboljše zdravilno vino je edinstveno na svetu. Odlikovano s prvimi nagradami. Brez Bermet vina Vaša gostilna ne bo napredovala. — Zahtevajte ponudbe od B. Marinkova, Sremski Karlovci, Fruška gora. 302

LEPA JABOLKA
po Din 2.— kg nudi
GOSPODARSKA ZVEZA
LJUBLJANA. 13306

Pedagoginjo
obenem vzgojiteljico
k enemu detetu, s perfektnim znanjem hrvaščine, nemščine in francoščine, ki igra klavir, iščem za takoj. Ponudbe s prepisi spričeval in s sliko je poslati na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »732«

Rdeča megla
je izredno napet fantastičen roman. Citajte ga, ne bo Vam žal. — Naročite ga pri upravi »Jutra« za Din 20.—, vezan Din 30.—.

Zveza mladih intelektualcev

Obilje gradiva je v preteklem tednu zadržalo objavo pričujočega poročila v „Jutru". Ker pa je ustanovitev Zveze mladih intelektualcev vsevdilj aktualna, izpolnjujemo svojo dolžnost s tem, da danes objavljamo obširnejše poročilo. Op. ur.

Prejšnjo nedeljo se je vršil v prostorih deške meščanske šole v Mariboru ustanovni občni zbor Zveze mladih intelektualcev. Dobro obiskano zborovanje je otvoril g. Šegula Pavle s programatičnim govorom v katerem je omenjal takozvano nadprodukcijo inteligence ter opozarjal na neugodne posledice, ki se bodo v bodočnosti morale pokazati zaradi pretrganja stalnega dotoka mladih moči v javno službo. Orisal je obupni položaj mlade brezposelne inteligence, predvsem abiturijentov učiteljišč, katerih število bo z letošnjim letom samo v dravski banovini preseglo 900. Ti mladi ljudje so prepuščeni samim sebi in ni nič čudnega, da grmijo plazovi obupa na nje in da tonejo njih ideali v trajnem pesimizmu. Danes ne preostane mladim duševnim delavcem nič drugega, kakor da se organizirajo v močno strokovno organizacijo. Namen snujoče se zveze je v prvi vrsti, doseči razširjenje socialne zaščite tudi na duševne delavce. Zavedajoč se, da je v vzajemnosti moč, vabi zveza v svoj delokrog vse, ki so prizadeti, a še stoje brezbrižno ob strani.

Na predlog g. Šegule je bila nato poslana Nj. Vel. kralju udanostna brzojavka, g. ministru za prosveto pa brzojavka naslednje vsebine: »Člani Zveze mladih intelektualcev pošiljajo s svojega ustanovnega občnega zbora v Mariboru nastopno prošnjo: Ugotavljamo soglasno velike kvarne posledice v kulturnem, etičnem in socialnem oziru, ki se bodo pokazale zaradi popolnega zastoja nastavljanja mladih in idealnih moči. Zato Vas v interesu bodočnosti prosimo za čimprejšnjo nastavitev vseh prosilcev za učiteljske, odnosno profesorske državne službe.« Razen teh je bila poslana tudi g. ministru za socijalno politiko in narodno zdravje brzojavka, ki pravi: »Življenje ogromne armade brezposelnih duševnih delavcev je obupno, nevzdržno. Zato prosimo, posvetite svojo pažnjo tudi nam ter intervenirajte pri ministru prosvete za čim prejšnjo nastavitev socialno najpotrebnejših prosilcev za državne professorske in učiteljske službe«.

Pri volitvah sta bili predloženi dve kandidatni listi. Izvoljeno matično vodstvo sestavljajo: predsednik Šegula Pavle, dipl. učit.; podpredsednica Sončeva Sabina, prof. kand.; tajnik Arko Miljutin, dipl. učit.; tajnica Primčeva Nela, dipl. učit.; blagajnik Černec Adolf, dipl. učit.; odbornika Oven Anton, prof. supl.; Vrunč Franjo, učitelj. V nadzorstvo so izvoljeni so: Borko Fr., prof. kandidat; Goleševa Jadviga, dipl. uč., Sekolec Franjo, prof. kand.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi zastopnik pedagoške centrale strokovni učitelj g. Osterc Anton. Poudarjal je že večkrat zgodovinsko potrjeno dejstvo, da je edini porok velike, človeka vredne bodočnosti mladina. Zatrdil je da se o nadprodukciji učiteljev ne bi smelo govoriti, kajti faktično je pomanjkanje učiteljstva: razredi na deželi dosegajo celo 160 otrok. Priporočal je vsem nujno potrebno samoizobrazbo ter obljubil v tem oziru pomoč pedagoške centrale.

K besedi se je oglasil nato g. Etbin Bojc ter poudaril, da organizacija ne bo zgolj kruhoborska temveč ima tudi namen, opozarjati na različne pogreške v kulturnem življenju. Nato je orisal socialni položaj profesorskih kandidatov in suplentov.

Sklenjeno je bilo, da bo posebna deputacija obiskala gg. poslance ter jih zainteresirala za potrebe mladih intelektualcev. Ustanovila se bo posebna borza dela za intelektualce in prirejali se bodo razni samoizobraževalni tečaji.

Dokler še nima organizacija svoje pisarne, naj se obračajo vsi prizadeti na svoje zastopnike, ki so: **za profesorske kandidate, suplente in sploh absolvente univerze Etbin Bojc profesorski kandidat, Maribor, Čopova ul. 21; 2.) za dekleta brez ozira na poklic: Šonc Sabina, profesorska kandidatka, Maribor, Sodna ulica 14-III; 3.) za abiturijente učiteljišč in za učiteljske pripravnike Grgič Svetko, diplomirani abiturijent učiteljišča Studenci pri Mariboru, Ciril Metodova; 4) za vse ostale privatne nameščence in absolvente srednjih strokovnih šol Šegula Pavle, diplomirani abiturijent učiteljišča, Maribor, Krekova 14-III.**

Prekmurska kronika

Murska Sobota, 3 decembra.

Zadnji teden je bila Murska Sobota v znamenju odhodnic. Prva odhodnica je bila prirejena odhajajočemu sodniku g. Verliču, ki je bil prestavljen v Brežice. Njegovi številni prijatelji so napolnili prostore pri »Kroni«. Pri drugi odhodnici pa se je Sokol poslavljal v Sokolskem domu od svojega brata kapetana g. Gavrilovića, ki je premeščen v Kragujevac. Tudi tokrat je bila mala dvoran Sokolskega doma dobro zasedena. V zavesti, da bosta oba odnesla iz Prekmurja najboljše spomine, jima želimo na novih službenih mestih mnogo zadovoljstva! Na mesto komandanta mesta je prišel kapetan g. Nikola Dragović iz Varaždina.

Zadnja predstava lutkovnega gledališča v Murski Soboti nas je prav presenetila. Z največjim zanimanjem je sledila dobro zasedena dvorana pravljici »Gašparček pri Repoštevu«. Naš mojster g. Ščuka zre lahko s ponosom na doseženi uspeh. Vse kaže, da bomo videli še marsikaj dobrega. Krog njegovih stalnih obiskovalcev se od predstave do predstave veča.

Tudi dramski odsek Sokola se bo v kratkem predstavil občinstvu z veseloigro »Utopljenci«. Zasedba vlog in režija, ki je v dobrih rokah br. Kodra, nam jamčita za dober uspeh.

Prav čudno se sliši odhod Kleklnovega časopisa »Novine« iz Prekmurja. Kakor smo izvedeli, se »Novine« ne bodo več tiskale v Murski Soboti in tudi ne v Dolnji Lendavi, temveč baje v Kranju ali v Ljubljani.

Na občinskem uradu v Murski Soboti je že nekaj časa na vpogled proračun. Proračunska seja bo v kratkem, samo čakajo še, da se bodo zasedla prazna odborniška mesta. Iz proračuna za leto 1932-33 posnemamo naslednje postavke: osebni izdatki 162.547, uprava 13.300, osebna in imovinska varnost 89.230, narodna prosveta Din 104.561, javne naprave 35.250, kmetijstvo 17.000, socialno skrbstvo 34.644, občinsko gospodarstvo 15.812, izredni izdatki, in sicer investicije za novo šolo 50.000 Din. Redni dohodki so: trošarina 153.500, takse 15.000, druge davščine 3000, dohodki od občinske imovine 47.000 in razni dohodki 37.400 Din. Upati je, da bo predloženi proračun z majhnimi izpremembami sprejet. Važna je predvsem postavka za gradnjo nove šole in kakor vsi znaki kažejo, bo prihodnje leto že nova šolska stavba pod streho, kajti gradnja se bo najbrže začela že pomladi. S tem bo pa z Murske Sobote tudi zbrisan eden največjih madežev. Sploh se je občina v zadnjem času lotila znatnejših regulacijskih del. Tako je iz Šolske ulice odstranila drogove za elektriko in telefon ter jih premestila na hiše. S tem se je znatno razširila cesta. Tudi elektrifikacija Agrarne ulice je v teku, kar so vsi tamkajšnji prebivalci vzeli z največjim zadovoljstvom na znanje.

Okoliško prebivalstvo se je oddahnilo, odkar so vlomilci iz Rogaševcev in Gornje Lendave pod ključem. Cigani seveda zamikajo po svoji stari navadi vsako krivdo, kljub dokazom, ki govore proti njim. V zadnjem času se govori tudi o tihotapcih, ki so v zadnjih mesecih prav pridno na delu. Kljub najstrožjemu postopanju stražarjev naših mej se še vedno dogajajo primeri, da izkušajo različni lahkomiselniki, ki ne pomislijo, da je njih početje igra z življenjem, spraviti različne malenkosti bodisi v Avstrijo ali na Madžarsko. Tako je bil v noči na nedeljo ustreljen mali posestnik iz Markovcev Gosztonyi Peter. To je od 22. oktobra že peti primer, da je moral tihotapec za svoje početje žrtvovati življenje. Možak se je napotil v družbi drugih z brento jabolk proti madžarski meji. Seveda so za svojo pot izbrali noč in se po skritih stezah izkušali pretihotapiti preko meje. Tik meje pa jih je opazil stražar, ki jih je pozval, naj obstanejo. Družba pa je takoj planila v beg in ker se na ponovne klice stražarja niso ustavili, je za njimi oddal strel v svarilo. A tudi to ni pomagalo, zaradi tega je stražar ustrelil proti najbližnjemu in Gasztonyi se je zadet v srce zgrudil mrtev na tla. Gasztonyi zapušča osem otrok in njegova žena je v pričakovanju devetega. Ta žalostni primer naj bo ponovno svarilo, da tihotapljenje ni šala.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

ČAROBNO GRMIČJE, PO KATEREM IZGINEJO KOŽNE HIBE

»Virginično čarobno grmičevje« Hamamelis (Hamamelis virginica = With Hazel) označujejo avtoritete kot čarobno zdravilo: Odstrani naglo kožne hibe, napne in posveži polt, prežene gube, ruge in druge pojave starosti. Kozmetično-znanstvena raziskavanja so izkoristila njegova svojstva in jih v posebno ugodni sestavi z drugimi ingredijencami za nego kože uporabila pri novi »Lavenor« vodi za kožo in obraz. Učinek dokazuje več kot beseda. Zato napravite poskus! Prakt. steklenice stanejo mala 20, srednja 36 in velika 48 Din

LAVENOR voda za kožo in obraz

Izdelovatelj: Jünger & Gebhardt, ustanovljeno 1873, Berlin S 14. Zaloga Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

DRUGI DEL

140.

To je trajalo kakih deset minut. Nato so se zdajci vsi namah z dvignjenimi gorjačami in strašnim tuljenjem zapodili proti ujetniku. A hkratu je stopila med divjo drhal ženska postava in zavrnila naval z zlatim kijem, ki ga je držala v roki. Tarzan je že mislil, da mu je usoda v svoji nepreračunljivosti namenila rešitev.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrla nam je naša dobra mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Katarina Zdravje
roj. Meze
VDOVA ŽELEZNIČARJA

dne 7. t. m. po kratkem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb blage pokojnice bo v petek, dne 9. decembra 1932 ob ½3. uri popoldne od doma žalosti, Mariborska cesta 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja!

Ljubljana-Beograd-Subotica-Kočevje, dne 8. decembra 1932.

Žalujoči ostali.